

LIMBURGS TIJDSCHRIFT VOOR GENEALOGIE

uitgave van de sectie
genealogie van het Limburgs
Geschied- en Oudheidkundig Genootschap

JAARGANG 20 - 1992

NUMMER 3

verschijnt vier maal per jaar
Administratie, lidmaatschappen, losse nummers:
L.G.O.G., postbus 83, 6200 AB Maastricht
Postbank 1037880 t.n.v. L.G.O.G.
Redactie-adres: Koningsberg 17, 6129 AT Berg-Urmond
ISSN 0169-5177

- 65 Mededelingen, vragen, aankondigingen, boekbesprekingen, enz.
 67 Verslag jaarvergadering Sectie Genealogie LGOG over 1991, door Harry Strijkers.
 69 Franstalige familienamen in Zuid-Limburg, door Régis de la Haye, Louis Loyensstraat 22, 6221 AK Maastricht.
 74 Lijst van in Maastricht overleden Nederlandse militairen in de jaren 1814-1818, door Mr. A.M.A. Maassen, Becanusstraat 31, 6216 BX Maastricht (slot).
 81 Zomaar een voorvader, Johannes Cornelius Knoors, pastoor parochie St. Jacob 's-Gravenhage, door H. J. Knoors, Kruisbroedersweg 10, 6041 PM Roermond.
 82 Genealogie Knibbens, door Drs. H.J.L.M. Boersma, Pastoor Pendersstraat 13, 6262 Banholt.
 86 Vervolg soldaten onder Napoleon, door L. Lemmen, De Raak 14, 6003 PD Weert.
 87 Arnoldus Dolders, in vreemde krijgsdienst, maar niet lang, door L.J. Jonkhout, Jacob van Heemskerckstraat 2, 4702 TH Roosendaal.
 89 Genealogie Ritzen, door K. G. L. Hoenjet, Weegbree 45, 6374 RC Landgraaf (slot).
 91 Josef Mosmüller (1719-1790): van Regensburg naar Aken, door J. M. H. Mosmuller, p/a Heerlerweg 102, 6367 SJ Voerendaal.
 93 Tafel V-bis, door Patrick Werdens, Steegstraat 15, 6133 AK Sittard.
 94 Zomaar een voorvader, Willem van Bergen, door W. H. van Bergen, Zwaluwstraat 14, 6165 TG Geleen.

BOEKEN EN TIJDSCHRIFTEN

In *Uit Eijdsens Verleden*, nr. 56 (december 1991), p. 9 - 11, publiceert J.Ph. Lucassen een bijdrage getiteld: "Jan Lucasen van Libeek en zijn voorouders". Dit artikel is een aanvulling op een eerdere bijdrage van deze auteur, getiteld: "Lucassen's van Libeek naar Eijdsen", in nr. 46/47 (september 1989), p. 30-33.

In *Weert in woord en beeld. Jaarboek voor Weert, 1* (Stichting Weerter Publikaties 1986), vindt men een genealogische bijdrage over de familie Smeets, van de gelijknamige drukkerij, een bijdrage over de pijpenmakersfamilies Trumm en Bergmans, en lijsten van personen uit Weert die in de achttiende eeuw naar Haarlem trokken.

Afstammelingen van de familie Dols, in de negentiende eeuw geëmigreerd naar de Verenigde Staten verblijden ons met een genealogie Dols, met als oudste stamvader zekere Andreas Dols, woonachtig in de zeventiende eeuw te Sittard: B. Dols, *Dols Family History 1689-1989* (s.l., 1989) 594 blz. Met name de Amerikaanse takken zijn er uitvoerig behandeld.

Onlangs verschenen twee publikaties over Joodse families in Limburg: J.M. Lemmens, *Joods leven in Maastricht* (Maastricht 1990 = Vierkant Maastricht, 15), waarin is opgenomen een lijst van Limburgse Joodse oorlogsslachtoffers uit de Tweede Wereldoorlog en het boekje van W.S. van Dinther, *De Joden van Gennep 1650 - 1950* (Zutphen 1990), waarin veel genealogische gegevens over Joodse families uit Gennep: Cosman, Horn, de Vries, Kaufman, Andriessse, Hartog, Bock, van Leeuwen.

De logo's van de gemeenten Hengelo en Heerlen: een driehoek en een krulletje, modieus en van elkaar afgekeken, bovendien niets-zeggend.

Het artikel van J.H. Kreuzenkamp, *Wapen of logo? De Strijd om de herkenbaarheid*, in: *De Nederlandsche Leeuw* 109 (1992), p. 146-155, is mij uit het hart gegrepen. Tandartsen, bakkers, slaggers, garagisten, verzekeraars, advocaten, scholen, belastingconsulenten, en ga zo maar voort . . . wie tegenwoordig geen logo heeft schijnt niet meer mee te kunnen in de vaart der volkeren. Maar voor wie gevoel heeft voor geschiedenis en heraldiek moet de huidige wildgroei van logo's, beeldmerken en andere huisstijlen wel een gruwel zijn. Ernstig is niet zozeer dat Jan en Alleman een logo wil, maar dat overheden, met name gemeenten en provincies, die een prachtig, vaak eeuwenoud wapen bezitten, er niet voor terugdeinzen dit als "oubollig" aan de kant te zetten, om het te vervangen door een trendy logo, dat dikwijls zo modieus is, dat nu al te voorspellen is dat het de waan van de dag niet lang zal overleven. Bovendien zijn de ontwerpen vaak weinig origineel en/of niets-zeggend. De auteur pleit voor bezinning op de rol van de heraldiek, middels "het stimuleren van enig historisch en esthetisch besef" (p. 155). Zoals alle modes en trends, zal ook de mode van logo's en huisstijlen wel overwaaien.

Régis de la Haye

De beste toekomstprofeet is het verleden

Lord Byron

Vereniging Limburgse Hamers Genealogieën, Secr.: Koningsplein 101c, 6224 EH Maastricht, Tel. 043 - 62 51 94

Binnenkort zal in de serie: HAMERS - PUBLICATIES verschijnen als Nr. 1:
Geschiedenis van het Brunssumse geslacht Hamers, Deel 1 (1650-1800)

Geschreven door N.A. Hamers te Malden, voorzitter van onze vereniging, historicus, bekend amateur-genealoog, voormalig hoofdredacteur van Gens Nostra en lid van het hoofdbestuur van de Nederlandse Genealogische Vereniging, thans voorzitter van een bloeiende afdeling "Kwartier van Nijmegen", medewerker van verschillende tijdschriften op het terrein van de genealogie en docent van cursussen "genealogie voor gevorderden" en "het publiceren van resultaten van genealogisch onderzoek."

Het is precies 50 jaar geleden dat de auteur als jongeling samen met een broer het onderzoek naar het geslacht van hun vader startte. Het is dan ook verheugend dat juist in dit jaar de resultaten van onderzoek naar de oudste generaties het licht zullen zien.

De biografieën van de leden van de eerste vier generaties vormen wel de kern van het omvangrijke en rijk geïllustreerde werk, maar het doen en laten van deze lieden is bijna niet te begrijpen zonder de kennis die in een dozijn hoofdstukken neergeschreven is en de genealogie vooraf gaat. Begrippen en uitdrukkingen worden verduidelijkt en verklaard en dit alles geplaatst tegen de achtergrond van de geschiedenis van het dorp Brunssum, als ook Merkelbeek en Schinveld. Zo komen allerlei zaken aan de orde, zoals de hoven, speciaal de Hamers-hof waaraan uiteraard veel aandacht is besteed, maar ook de kerk, parochie en schepenbank.

Voor data in genealogie, bijlagen en verwantschapstabellen, waarvan er veel zijn opgenomen, wordt verwezen naar de 40-pagina's tellende chronologische datalist. Hierin staan verkorte inschrijvingen uit de kerkelijke registers, regesten van akten uit de schepenbanken, parochiële en bisschoppelijke archieven. Het boek is daarom al méér dan de geschiedenis van een geslacht. In bijlagen worden diverse geslachten uit Brunssum en omgeving met schematische overzichten gegeven. Op de 17de en 18de eeuwse families Gallas, Habets, Halfkan, Hendriks, Herinx, Heuts, Jacobs, Jans(en), Joris, Kenens, Klinckers, Nauts, Renckens, Robaerts, van Santen, Schoenmakers, Swillens, Tiskens en Tribels wordt nader ingegaan!

Ieder die in de historie van Brunssum, Merkelbeek, Schinveld en omgeving geïnteresseerd is of er genealogisch onderzoek doet, zal in het derde gedeelte van het boek, waarin bronnen uitvoerig worden behandeld, beschrijvingen vinden van de oude kerkelijke registers van genoemde parochies, een lange broederschaplijst vanaf 1705 met leden uit de wijde omgeving, alle aanvragen voor dispensaties bij de huwelijken, lijsten van aanbrenge van goederen uit 1686, metingen van landmeters enz.

Een ware bron voor lokaal-historici en genealogen. Het bevat een bijna 70-tal pagina's tellend namenregister.

Het formaat is ca. 17x25 cm, ingebonden in blauw met goud-opdruk. De omvang is ca. 375 pagina's met 97 illustraties. De prijs is f. 48,50 (afgehaald) en f. 57,- (verzonden). Na 15 november 1992 kost het boek f. 7,50 meer. Het is te bestellen door overmaking van een der bovengenoemde bedragen op postrekening 236.76.46 t.n.v. Penningmeester Vereniging Limburgse Hamers Genealogieën te Ede.

BEMELEN

In november 1992 zal verschijnen het boek: Bemelen, Parochie Sint Laurentius, Doop-, Trouw-, en Begraafboeken (1672-1848). Transcriptie van de Latijnse teksten, welke zijn aangevuld met indices. Samenstellers: M.W. Suijkerbuijk te Bemelen (gemeente Margraten) en G.M.J.P. Voncken te Maastricht. De oplage is 100 ex. ISBN 90-801102-1-3.

Bemelen was tot 1 januari 1982 een zelfstandige gemeente. Met ingang van voormelde datum ressorteert Bemelen onder de gemeente Margraten.

Het circa 224 pagina's tellende boek over Bemelen bevat de oorspronkelijke latijnse teksten alsmede een uitvoerige en overzichtelijke index op doopboek, huwelijksinschrijvingen en begraafboek. Een index op plaatsnaam is eveneens opgenomen. In de index van het doopboek zijn 225 familienamen vermeld. De index op de overige persoonsnamen in de doop- en huwelijksinschrijvingen, omtrent ouders en getuigen (bij doop: plv. peter en/of meter) geeft aan de onderzoeker de informatie waar een bepaalde familienaam is opgenomen. Prijs f. 47,50 inclusief verzendkosten. Afhaalprijs f. 40,-. Intekening op dit boek is thans mogelijk, middels bestelling en wel door storting van f. 47,50 (voor toezending) of f. 40,- (afhaalprijs) op giro (Postbank) nummer 10.339.42. ten name van G.M.J.P. Voncken, Prins Mauritslaan 10, 6224 JV Maastricht. Telefonische reservering is mogelijk: 043-621756. Door vooruitbetaling is de reservering definitief. Gezien de beperkte oplage lijkt het wel zinvol om tijdig een exemplaar te reserveren. Intekenaren tegen afhaalprijs krijgen bericht, wanneer het boek bij de uitgever op bovenvermeld adres kan worden afgehaald.

In de parochieregisters van Bemelen komen familienamen voor van personen afkomstig uit: Margraten, Bruisterbosch, Herkenrade, Groot Welsden, Klein Welsden, Honthem, Cadier en Keer, Sint Antoniuskerk, Sint Geertruid, Eckelrade, Eijsden, Gronsveld, Breust, Mesch, Sint Maartensvoeren (B), 's-Gravenvoeren (B), Berneau (B), Mheer, Noorbeek, Mechelen, Wijre, Gulpen, Scheulder, Sibbe, Valkenburg, Oud-Valkenburg, Schin op Geul, Klimmen, Voerendaal, Hulsberg, Schimmert, Meerssen, Bunde, Geulle, Beek, Spaubeek, Houthem, Berg, Terblijt, Vilt en andere plaatsen en gehuchten (in totaal 117).

VAN WERSCH

In het najaar van 1992 verschijnt van ons medelid (550):

800 Jaar Een historisch genealogisch verslag uit het leven, wonen en werken van een Zuid-Limburgs geslacht, hun nazaten en verwanten.

De geschiedenis begint in Weerst(Warsage) gelegen in de Voerstreek, waar de toenmalige landjonkers Van Werst in de 12e eeuw waren gevestigd. Zij bewoonden daar de 'Hof van Weerst' tegenwoordig nog bekend onder de naam 'Cour du Thier Saive'. Tot de verwanten en aangetrouwde families van de landjonkers Van Werst behoorden leden van vele bekende Limburgse geslachten zoals de families Hoen van Hoensbroek, Van Kerckem, Van Imstenrade, Sprewarts, Van de Veels, Huyn van Amstenrade, van den Ellenbamp, Van Gulpen, Clut, Blitterswijk genaamd Passart, Vos, Van Hulsberg genaamd Schaloen, de Geloos, van Eynatten, Van Eijs genaamd Beusdal e.a.

Eind 16e eeuw vestigden afstammelingen van de landjonkers Van Werst zich, als leenmannen van de Heren van Wittem, op de 'Grote Hof' in Ten Dorp, een vroegere buurtschap van Epen. Van daaruit verspreiden zij zich, onder de naam Van Wersch, over meerdere plaatsen in Zuid-Limburg.

In de Bijlagen zijn de stambomen opgenomen van een viertal generaties Van Wersch. Menig naamgenoot zal hierin een aansluiting op zijn eigen tak kunnen vinden.

Het boek bevat 475 pagina's en behandelt ondermeer nog niet gepubliceerde geschiedenis over Zuid-Limburgse geslachten. Tevens worden een aantal genealogische gegevens vermeld van voor de tijd dat de kerkregisters in gebruik waren genomen.

Bij voorintekening bedraagt de prijs f. 69,- inclusief verzendkosten. Na 1 december wordt deze prijs f. 74,- inclusief verzendkosten. Te storten op giro 459094 ten name van A.H.C. van Wersch, Ericapark 10, 2403 EG Alphen aan den Rijn.

Verslag Jaarvergadering over 1991 sectie genealogie LGOG

Opening

Deze bijeenkomst werd geopend en geleid door gedelegeerd voorzitter Jo Hoen, vanwege het feit dat voorzitter Henrar op het moment van de vergadering op de terugweg was van een reis uit Israël en ook vice-voorzitter Greweldinger verhinderd was. Precies om 14.07 uur verwelkomde de voorzitter de redelijk opgekomen leden op deze bijzonder warme en zomerse dag in de Roermondse Oranjerie.

Afmeldingen

De secretaris deelde mede dat er voor deze jaarvergadering twee schriftelijke afmeldingen van leden binnen waren gekomen.

Verslag vorige ledenvergaderingen

Op het verslag van de ledenvergadering van 8 juni 1991 waren er tekstueel geen opmerkingen. De heer Hamers informeerde naar de stand van zaken omtrent de indexering van het tijdschrift. De voorzitter antwoordde dat in deze kwestie verschillende acties zijn ondernomen. Indexering via de drukker is een moeilijke zaak, terwijl het idee om te gaan scannen een te kostbare kwestie zou worden. Er is op dit moment een deskundige gevraagd of hij bereid is deze moeilijke klus te klaren. Hoe dit afloopt is niet te voorspellen. De heer Kotten gaf nog een aanvulling en verwees naar een in gebruik zijnde programma bij een tijdschrift in Wychen (Tweestromenland). Ook op het korte verslag van de extra ledenvergadering van zaterdag 16 november 1991 m.b.t. de contributie- verhoging waren er tekstueel geen opmerkingen.

Jaarverslag penningmeester

De penningmeester, de heer P. van Hoof, gaf een toelichting op het exploitatie-overzicht 1991. Hij constateerde weinig veranderingen. Het bedrag aan subsidies was iets

groter vanwege het gevierde jubileum LGOG. De post evenementen was negatief door de lage opkomst bij de Genealogische Dag in Stevensweert en het aandeel van de Sectie in de organisatiekosten van de Tweede Genealogische Dag in Sittard. De overgang van het losbladig systeem naar de huidige vorm van het tijdschrift heeft geen financiële consequenties gehad voor de drukkosten van het tijdschrift. Het aanleveren van teksten op floppy's (*in WP5.0 of 5.1 zonder verdere opmaakprogrammering; maar wel met een uitdraai van de tekst ter controle*) scheelt aanmerkelijk aan zetkosten, waardoor de drukkosten ons inziens voorlopig geen verhoging hoeven te ondergaan. Naar aanleiding van een vraag over de documentatiecentra Heerlen en Horst ontstond een discussie tussen de penningmeester en de heer H. Kreijns over het wel of niet geleverd hebben van materiaal aan Heerlen in de afgelopen jaren.

De penningmeester presenteerde hierna de begroting 1993, waarin voor de drukkosten van het tijdschrift uitgegaan wordt van de gemaakte kosten in 1991. Volgens zijn schatting zal de Sectie voor 1993 op een positief resultaat van ongeveer f 500,00 uitkomen, waardoor geen voorstel tot contributieverhoging hoeft te worden gedaan. Vanuit de vergadering wordt de suggestie gedaan om de verkoop van losse nummers en jaargangen van het tijdschrift meer onder de aandacht te brengen. De penningmeester antwoordde dat in het informatienummer hier het een en ander staat vermeld.

Jaarverslag secretaris

De secretaris, mevrouw Van Wegberg-Veugen, gaf hierna verslag van de werkzaamheden van het secretariaat in 1991. Zij deelde mede dat er in 1992 geen bestuursmutaties hadden plaatsgevonden. De bestuurssamenstelling van de Sectie bleef derhalve gelijk.

A.F. Henrar	voorzitter
L.J. Greweldinger	vice-voorzitter
Mw. A.M.G.C. van Wegberg-Veugen	secretaris
P.L.M. van Hoof	penningmeester
J.H. Strijkers	redacteur
J.H.M. Hoen	redactielid
Mw. F. van Geyn	lid
J.H. Hanssen	lid
R.E.J. Penders	lid

De heer L. van Heur beheert nog steeds het Informatiecentrum van de Sectie, dat opgenomen is in de Stichting Limburgs Genealogisch Archief. Het secretariaat van deze laatste Stichting is: Spaanse Singel 12, 6191 GK Beek. In het afgelopen jaar is getracht om aan de leden een zo breed mogelijk scala aan activiteiten aan te bieden. De secretaris gaf van deze activiteiten een opsomming. Vervolgens gaf zij een overzicht van alle door het bestuur of een afvaardiging van het bestuur bezochte activiteiten in breder verband. Mw. Van Wegberg-Veugen heeft op persoonlijke titel plaats genomen in de advies- commissie Structuur en Reglementering. Dit naar aanleiding van een verzoek van oud-rijksarchivaris en oud-voorzitter LGOG, de heer Wieland. Verder is de heer Van Hoof namens de Sectie afgevaardigd in de Computerclub Limburg. Er werden in 1991 in totaal zeven bestuursvergaderingen gehouden. Het secretariaat behandelde de gebruikelijke hoeveelheid schriftelijke, mondelinge en telefonische vragen en reacties.

Jaarverslag Redactie

Hoofdredacteur Strijkers deelde in zijn kort verslag mede weinig "schokkend" nieuws te kunnen melden. Redactielid Jo Hoen heeft de supervisie over de nieuwste uitgave van de Sectie in de serie "Maaslandse Geslachten" met als titel "In een boek bewaard", de genealogie over de familie Heynens. In de loop van het verslagjaar zijn herdrukken verschenen van de deeltjes Leergeld 1 en 2. Er zijn plannen om te komen tot de uitgave van een boekje in de serie Leergeld over genealogisch onderzoek in het Belgisch en Duits grensgebied. Auteur hiervan is oud-hoofdredacteur Régis de la Haye. Geheel volgens plan zijn in 1991 vier nummers van het tijdschrift verschenen met in totaal 128 bladzijden. De kleur van de omslag blijft bronsgroen en wel om iedereen bekende redenen. De rubriek "Zomaar een voorvader" lijkt een succes te worden, aldus de hoofdredacteur. Er zijn reeds verschillende artikelen gepubliceerd en er zijn nog voldoende in portefeuille.

Ondanks de redelijk goed gevulde kopij-portefeuille is de nieuwe kopij altijd welkom, vooral korte bijdragen. Deze hebben met name de meeste kans om op korte termijn te worden gepubliceerd in het tijdschrift. De laatste tijd is er ook meer aanbod op de Noord- en Middenlimburgse "kopij-markt".

De heer Kreijns uitte zijn misnoegen over het lange wachten op bericht van de redactie over het wel of niet opnemen van artikelen in het tijdschrift. De hoofdredacteur antwoordde hiervoor begrip op te kunnen brengen. Vaak gebeurt de bevestiging van ontvangst van een artikel via een telefoontje. Feit is dat met name het tijdschrift alleen door hem wordt geredigeerd. De vele andere besommeringen op genealogisch en streek-

historisch terrein en het hebben van een volledige dagtaak van de hoofdredacteur is echter niet weg te vlakken. Vergelijkingen met een redactie zoals bijvoorbeeld "Gens Nostra" zijn niet reëel. De heer N. Hamers was niet tevreden over deze uitleg en pleitte voor verdeling van taken of een andere persoon voor de redactie LTG. De heer Hoen schetste in een uitvoerig betoog de feitelijke situatie bij de redactie en benadrukte dat niet iedereen staat te springen om het hoofdredacteurschap op zich te nemen. Veel hiervan is solowerk. Meerdere mensen betekent in de praktijk meestal meer "obstakels" te moeten nemen. De hoofdredacteur beloofde beterschap, met name in het op tijd bevestigen van de ontvangst van de bijdrage via een standaard-briefkaart, zoals gebruikelijk bij "Gens Nostra".

Bestuursmutaties

Volgens rooster waren mevrouw Van Wegberg-Veugen en de heer Greweldinger aftredend en niet meer herkiesbaar. Door het bestuur werden de heren L.M.J. van Heur uit Geleen en de heer J.H.H. Verstraelen uit Weert als kandidaten gesteld. Tot aan de vergadering was er vanuit de vergadering geen kandidaat gesteld. Om dit eventueel alsnog mogelijk te maken, schorste de voorzitter de vergadering voor een minuut. Na heropening van de vergadering werd geconstateerd dat er geen tegenkandidaten waren. Onder applaus van de vergadering werden de heren Van Heur en Verstraelen bij acclamatie gekozen als bestuursleden. De voorzitter richtte zich vervolgens tot mevrouw Van Wegberg-Veugen, die gedurende acht jaar met veel enthousiasme en inzet het secretariaat van de Sectie Genealogie heeft gevoerd. Door haar constante aanwezigheid met de boekenstand op allerlei manifestaties heeft zij de naamsbekendheid van de Sectie in positieve zin beïnvloed. Hij memoreerde zich de Sectie niet zonder haar te kunnen voorstellen. Om deze reden is ze dan ook gevraagd toe te treden tot de redactie voor bijzondere taken. Ook aan de afwezige heer Greweldinger werd door de voorzitter dank betuigd voor zijn werk en inzet voor de Sectie gedurende twee bestuursperiodes. Met name heeft hij zich verdienstelijk gemaakt voor de totstandkoming van het documentatiecentrum Horst van de Sectie.

Activiteitenkalender

Zoals gebruikelijk gaf de heer Van Hoof een toelichting op de door hem samengestelde activiteitenkalender. Hij deed een oproep aan de leden suggesties door te geven over te organiseren activiteiten en lezingen. Dit kan zowel mondeling aan ieder individueel bestuurslid of schriftelijk aan het secretariaat. Uit de binnenkomende reacties kan het bestuur keuzes maken.

Rondvraag

De heer Boshouwers vroeg of de Sectie Genealogie iets kan doen aan de zijns inziens vaak onleesbare microfilms bij het Rijksarchief in Limburg te Maastricht. De voorzitter antwoordde dat de Sectie hieraan weinig kan veranderen. Zou men dit aankaarten dan wordt meestal verwezen naar ministeriële beschikkingen of wordt gerefereerd aan de bezuinigingen. Hij zal deze opmerking in elk geval doorspelen aan voorzitter Henrar. De heer N. Hamers deed de suggestiew dat als men het Rijksarchief "iets" aanbiedt, bijvoorbeeld in de vorm van werkgroepen in het kader van vrijwilligerswerk, men

vlugger bij de "bron" is. Voorzitter Hoen wees op GRISS als mogelijk alternatief om minder afhankelijk te zijn van het Rijksarchief. Er zijn momenteel drie personen actief hiermee bezig, terwijl een achttal zich hebben aangemeld, aldus de heer Hoen op een vraag hierover van de heer Hamers uit Geleen. De heer N. Hamers uit Malden kreeg vervolgens het woord en deelde mede dat het eerste boekwerk van de Hamers-vereniging binnenkort zal verschijnen. De leden van de Sectie krijgen bij intekening hierop reductie. Het boek telt ongeveer 350 bladzijden en bevat ontzettend veel bronnenmateriaal en is rijk geïllustreerd. Het is het eerste uit een serie van vier uitgaven.

Sluiting

Na deze aankondiging van de heer N. Hamers sloot de voorzitter deze levendige algemene ledenvergadering. Na de pauze volgde de inleiding van hoofdredacteur Strijkers met als titel "Hoe te publiceren". Deze voordracht met veel praktijkvoorbeelden zal hopelijk

velen inspireren de bekende "drempelvrees" te overwinnen. De door de spreker aangehaalde nieuwe ontwikkelingen vergroten de eigen inbreng en reduceren het kostenplaatje.

Harry Strijkers

Françoise LEFEBVRE
51 avenue des Echoppes
33 609 Pessac
Frankrijk

**VOOR UW GENEALOGISCH ONDERZOEK
IN FRANKRIJK**

(Agen, Auch, Bordeaux, Montauban, Toulouse, . . .)

Op verzoek vertaling in Nederlands

FRANSTALIGE FAMILIENAMEN IN ZUID LIMBURG

RÉGIS DE LA HAYE

In het vorige nummer zijn in de onderstaande bijdrage de voetnoten weggefallen. Reden waarom het artikel van Régis de la Haye opnieuw mét voetnoten en in een keer wordt gepubliceerd.

In families met een franstalige achternaam doen soms de mooiste verhalen de ronde over een adellijke Franse afstamming. Wanneer men echter informeert naar de tekstbewijzen van de schone legende en naar bewijzen voor de nobiliaire oorsprong, dan blijkt vaak dat het om onbewezen vertelsels gaat. Zo ging in onze familie De La Haye een prachtig verhaal over een adellijke afkomst uit Frankrijk, ja zelfs Parijs, met een genealogie die weliswaar ruim verspreid bleek, zowel in het nederlands, in het frans als in het Duits, maar waarvan nog nooit iemand een bronvermelding, laat staan een origineel gezien had. . . (1) Desondanks werd de legende stevast geloofd. Het wapen van de Franse familie verscheen zelfs in het Limburgse wapenboek van Van de Venne(2). Onze familie De La Haye bleek uiteindelijk een Waalse pachtersfamilie, waarvan het stamgehucht La Haye op slechts 20 km van Maastricht ligt, en die zich in het begin van de zeventiende eeuw ten noorden van de taalgrens vestigde(3).

De familie De La Haye is natuurlijk niet de enige die in het "Land zonder Grenzen" van het ene naar het andere taalgebied trok. Er komen in het huidige Zuid-Limburg wel meer franstalige familienamen voor, de meeste van Waalse origine; hun oorsprong ligt doorgaans niet verder dan Luik(4). Wel is onze familienaam de meest voorkomende franstalige naam in heel de provincie Limburg. In 1947 waren er in totaal 958 dragers met de verschillende grafieën van de naam (de)Lahaye(5), die ons na cumulatie van alle schrijfwijzen minstens de 59e plaats bezorgt op de frequentielijst van alle Limburgse familienamen(6). De overgrote meerderheid van al deze naamdragers behoort tot onze familie De La Haye ! Ik gevoel het dus als mijn plicht, als nazaat van een familie die in deze materie koplooper is, het vraagstuk van de franstalige familienamen in Zuid-Limburg te behandelen. In de hier volgende bijdrage gaan we een aantal franstalige familienamen uit Zuid-Limburg onder de loupe

nemen, en proberen voor zover mogelijk de plaats van herkomst te achterhalen. Deze lijst, vervaardigd op basis van enige literatuur en op grond van enkele jaren genealogisch archiefonderzoek in het Waalse, maakt natuurlijk geen aanspraak op volledigheid. Hoogstens kan men er een eerste globale indruk van het verschijnsel van de Franse en Waalse immigratie in Zuid-Limburg uit verkrijgen. Naar heel wat families is nog nooit enig onderzoek verricht. Het is dan ook onmogelijk in alle gevallen definitieve uitspraken te doen. Het zal vaak noodgedwongen bij vermoedens blijven.

Vooruitlopend op de conclusies van onze verkenning, gaan wij deze bijdrage in vier geheel verschillende onderdelen opsplitsen :

1. Families waarvan de geografische herkomst bekend is;
2. Families waarvan de geografische herkomst niet bekend is;
3. Families woonachtig in Maastricht cum annexis,
 - a. hervormde families,
 - b. katholieke families;
4. Maasschippers.

Deze vier categorieën zijn demografisch, sociologisch en dus ook genealogisch zeer nauwkeurig te onderscheiden. De geslotenheid van de maatschappelijke klassen maakte immers geen doorstroming mogelijk : pachterszonen trouwden met pachtersdochters, schependochters met schepen-zonen, en armoedzaaiers met armoedzaaiers.

1. Families waarvan de geografische herkomst bekend is.

Albert. - De familie Albert, een kramers- en handelaars-families uit het land van Herve, vestigde zich in het begin van de negentiende eeuw in het Heerlense. Over deze familie bestaat een gepubliceerde genealogie (7).

A Campo (van de Velde, Deschamps). - Familie afkomstig uit het gehucht Te Velde, gelegen bij het riviertje Te Velde onder Aubel. Naar deze familie is (nog ongepubliceerd) onderzoek verricht.

Cerfontaine (Cerfontain, vernederlandst tot : Cerfontein, Cerfontejn). - Er bestaan in Wallonië meerdere plaatsen genaamd Cerfontaine. De meest nabije, een gehucht onder Charneux, is naar alle waarschijnlijkheid de bakermat van de Zuid-Limburgse familie.

Clermont (Clermonds, Clermons, Clermonts). - Deze naam, in Limburg veelal met de genitief -s geschreven, kan slechts ontleend zijn aan het dorp Clermont.

Crasborn - Over de familie Crasborn bestaat een uitgebreide genealogie(8). Het plaatsje Crasborn waaraan deze familie haar naam ontleent ligt bij Weerst (Warsage), in het land van Dalhem, heden provincie Luik.

Damoiseaux (Damso). - Uiteraard ver na de onbetwiste koploper (de)Lahaye, is Damoiseaux één van de meest voorkomende franstalige familienamen in Zuid-Limburg: 240 naamdragers in 1947. Over de Limburgse takken van deze familie verscheen onlangs een publicatie(9). Niet bekend bij deze auteur was dat de oudste Damoiseaux gegoed was in Feneur(10), en geboortig was van Bolland(11).

Debye (de By, de Bye, de Bij, Debeij, Debeije, Debie, Debije). - De landbouwersfamilie Debye is al in de zeventiende eeuw te vinden in het huidige Zuid-Limburg. De beroemdheid van prof. Pie Debye, Nobelprijs 1936 voor natuurkunde, heeft aanleiding gegeven tot enige genealogisch onderzoek naar zijn familie(12). Er is naar mijn weten nog geen aansluiting gevonden met het Waalse land, maar het lijkt niet onwaarschijnlijk dat deze familie haar naam ontleent aan het gehucht By bij Charneux. De familienaam Deby komt daar al in de zestiende eeuw voor. Zij wordt bijvoorbeeld in 1591 gedragen door ene "Thyry de By soub Charneux"(13).

Defauwes (de Fauwe). - Deze naam is afgeleid van een "fawe", een plaats gekenmerkt door de aanwezigheid van een beukenbos. Onder Charneux ligt een gehucht Fauwe; daar komt in 1593 ene "Winand de Fauwe soub Charneux" voor(14). Het lijkt logisch dat de Zuid-Limburgse familie Defauwes haar afstamming hier moet zoeken.

Defesche. - Deze naam is zonder twijfel afgeleid van één van de dorpen Fexhe, Fexhe-le-Haut-Clocher of Fexhe-Slins, beide gelegen in de Haspengouw ten noorden en noord-westen van Luik.

Delahaye (Lahaye, Laheij, de la Haye, etc.; in totaal 165 verschillende schrijfwijzen). - Naar deze bekende Zuid-Limburgse familie is al heel wat onderzoek gedaan, in ruime mate gestimuleerd door het voorkomen van een schone legende over een Franse adellijke afstamming. De resultaten van dit onderzoek verschijnen in het familieblad "Journal de La Haye". Deze familie ontleent haar naam (voor het eerst vermeld in 1467) aan het gehucht La Haye, onder Julémont, op de grens tussen het hertogdom Limburg en het graafschap Dalhem. In 1621

verhuisde Winand de La Haye, als pachter, ten noorden van de taalgrens. Van hem stammen praktisch alle naamdragers (de) Lahaye af, zowel in Zuid-Limburg als in de regio Aken, alsmede in België in de regio Antwerpen en Lier. Men oefende eeuwen lang in deze familie het beroep van pachter uit.

Delhougne (met varianten Hoignée, Hounjé, Delhougne, en nederlandiserende grafie Hoenjet). - Een typisch Waalse naam, die "heuvel" betekent. Er zijn meerdere gehuchtnamen afgeleid van Hougne, onder andere te Saive en Charneux. De "Thier delle Hougne" in Charneux is de bakermat van de bekende familie Delhougne, waarvan de Roermondse genealoog E. Delhougne afstamt.

Deliège. - Probleemloze etymologie, verwijzend naar een familie oorspronkelijk afkomstig uit Luik.

Delnoy (Delnooz, Delnoij, Delnoije). - Deze naam, oorspronkelijk geschreven "delle Nooz" of "d'Elnooz", is naar alle waarschijnlijkheid afgeleid van Elnooz, een gehucht onder Mortier. Joanna del Nooyz, afkomstig uit de parochie Saint-André, trouwt te Oud-Valkenburg op 2 februari 1716 met Henricus le Damoiseau, pachter van de Smitserhof te Yseren onder Oud-Valkenburg, geboren te Bolland op 22 september 1666.

Dodemont (Dodemont) is een contractie van de naam d'Odemont of De Wodémont. Wodémont is een kasteel, waaraan ook een heerlijkheid en een schepensbank verbonden waren, dat gelegen was op het gedeelte van Neufchâteau dat behoorde tot het hertogdom Limburg, namelijk op de linkeroever van de Berwinne. Op veel historische kaarten wordt Wodémont overigens foutief als onderdeel van het graafschap Dalhem ingetekend. Ene Mathy of Mattheiß d'Odemont is sinds 1652 pachter van het kapittel van Onze Lieve Vrouw van Aken te Gulpen(15).

Dolhain (Dolhen). - Deze familienaam kan afgeleid zijn van twee plaatsen: 1. Dolhain is een plaats nabij de vesting Limbourg, 2. Dolhain is ook een variant voor Dalhem.

Dortu. - De naamdragers Dortu in Zuid-Limburg stammen af van Laurent Dortu, inwoner van Trembleur, en Anne de Chaisneux. Na de hoeve Barchon gepacht te hebben(16), komt Laurent Dortu in 1698 als pachter naar Haren onder Voerendaal(17), daarna als pachter naar Wittem. Er bestaat een genealogie van de Klimmense tak van deze familie(18).

Dubois. - De familie van prof. dr. Dubois (1858 - 1940), beroemd paleontoloog, is afkomstig van het gehucht Froidthier, tussen Charneux en Clermont(19). Dit is zeker niet de enige Zuid-Limburgse familie Dubois. De naam kwam in 1947 in Limburg al 108 maal voor(20).

Duchateau. - Pachtersfamilie, afkomstig uit Fexhe-Slins. De gepubliceerde genealogie begint pas in de achttiende eeuw(21).

Dumoulin (du Moulin). - Zoals de naam het al doet vermoeden, betreft het hier van oorsprong een molenaarsfamilie. Zij is afkomstig uit Favechamps, exclave van Mortier, gelegen op de Ruisseau de Bolland. De Zuid-Limburgse Dumoulin's zijn afstammelingen van Pierre Dumoulin en Gertrude Halleux(22).

Gouder de Beaugard. - Het stamgehucht van deze familie is Beaufeward of Berward, in de bank van Herve, waar op het einde van de zestiende eeuw voorkomt "Art de Berward"(23), ook genoemd "Art Goeder de Berward"(24).

Hackeng (Hackin, Haquin, etc.). - De naam Hackeng is een patronymicum, afgeleid van de voornaam Jacobus, Jacques. Gecombineerd met het diminutief -in of -et, geeft het varianten als Jamin, Jacquin of Jacques. Over de Limburgse familie Hackeng bestaat nog geen publicatie. Waarschijnlijk moet haar oorsprong gezocht worden in het gehucht Sarémont onder Bolland, waar al in de zestiende eeuw een familie Hackin ten tonele verschijnt.

Henrard. - De naam Henrard is een patroniem, afgeleid van de voornaam Henri. Deze familie is afkomstig uit het land van Herve.

De Hesselle (Dehesselle). - Hesselle is een gehucht onder Charneux, waaraan deze beroemde molenaarsfamilie haar naam ontleent. In deze familie komt de voornaam Pasqueau veelvuldig voor. De Zuid-Limburgse tak van de familie De Hesselle stamt af van Pasqueau Denis de Hesselle, pachter te Simpelveld in 1668. Over deze Limburgse tak bestaat in de literatuur slechts één artikel(25).

Honée (Honé, Honné). - De naam Honée is naar alle waarschijnlijkheid van Waalse afkomst, wellicht afgeleid van Lonneux, een familie- en gehuchtnaam uit Trembleur. De eerst bekende naamdrager is onze contreien is zekere Lambert Honée, landbouwer te Meerssen in de tweede helft van de zeventiende eeuw(26).

Lassauw (Lassouw). - Verbastering van de naam De La Saulx, die met name in en rond het stadje Dalhem veel voorkomt.

Loyson (Loison). - Een pachters- en molenaarsfamilie waarvan de oorsprong gezocht moet worden in Genestre bij Dalhem. Wynant Loison was tot circa 1650 pachter van de kasteelhoeve Neubourg te Gulpen. Zijn nakomelingen zijn uitgezworven over Zuid-Limburg en het Waalse land.

L'Ortye (Lorteye, Lortije, L'Ortije). - Deze familie is in de zestiende eeuw al bekend in Trembleur en Mortier. Johan Jaspard dict Lourtille wordt in 1541 vermeld als gehuwd met Isabeau, dochter van wijlen Ury Xhervel(27). De eerste L'Ortye verschijnt boven de taalgrens circa 1670. Jean L'Ortye, gehuwd met Margaretha de Hesselle, pacht in 1690 de Borchhof te Wijnandsrade(28).

Mawhin. - De naam Mawhin, die voorkomt in Maastricht, is afkomstig van het gehucht Mauhin, onder Mortroux.

Ruwet (Rouwet, Rouwette, Ruwette). - De familie Ruwet

stamt uit het land van Dalhem uit de regio Richelle - Dalhem - Genestre. Men treft de naam circa 1530 al aan in de archieven van de schepenbank Trembleur. In de eerste helft van de zeventiende eeuw komt Gerard Ruet als pachter naar het huidige Zuid-Limburg. Over deze familie bestaat een uitgebreide publicatie(29).

Saroléa - Naam ontleend aan het dorp Sarolay, onder Argenteau.

Teneye. - Deze naam is waarschijnlijk afgeleid van het gehucht Tignée. De familie komt met name in Noorbeek voor.

Thimister. - Deze naam is klaarblijkelijk ontleend aan het dorpje Thimister.

Troisfontaines. - Het gehucht Troisfontaines ligt onder de bank Trembleur. Daar zal de gelijknamige familie dan ook wel haar naam aan ontleenen.

Villevoye. - Deze pachtersfamilie komt van oorsprong uit het gehucht Ondort, op de grens tussen Aubel en Clermont. Tossaint Villevoye wordt in 1653 vermeld als pachter van Cartils. Zijn zoon Caspar Villevoye, die hem opvolgt als pachter van Cartils(30), trouwt met Joanna de la Haye, dochter van Piet de la Haye en Lorette de Wadeux, pachters van de Kapittelshof te Gulpen(31). Een volledig Waals onderonsje. . .

De Warrimont. - De familie De Warrimont ontleent haar naam aan het gehucht Warrimont gelegen in de bank Charneux. Daar woont al in de zestiende eeuw ene Jacquemin de Warrimont. De genealogie van deze interessante familie is nog niet geheel opgeklaard; wel bestaat er een publicatie over de Noorbeekse tak, waarvan de stamvader afkomstig is uit Melen(32).

2. Families waarvan de geografische herkomst niet bekend is.

Een tweede categorie namen wordt gevormd door familienamen die naar hun etymologie duiden op een herkomst uit het Waalse land, zonder dat vooralsnog, althans bij de huidige stand van het onderzoek, een nadere geografische herkomst te geven is. Een duidelijk voorbeeld is de nederlandstalige naam Welzen (Swelssen, Welschen, Swelsen), genitief-vorm van het woord "welsch",umlaut-vorm van "waals", dat dus "zoon van een Waal" betekent.

Verder zijn er enige patronymica, die etymologisch naar het nabije Waalse land wijzen. Hoewel van franstalige origine, werden sommige namen voorzien van een germaniserende genitief, een sterke (-s, -x) of een zwakke genitief (-en).

Genitiefvormen hebben in Limburg een overheersend stempel gedrukt op het bestand aan familienamen, op de eerste plaats patronymica en vervolgens beroepsnamen. Het verschijnsel betreft bijna driekwart van alle familienamen in Nederlands Limburg(33). De hoge mate van inburgering van franstalige familienamen verklaart waarschijnlijk dat ze gemakkelijk konden worden voorzien van de zeer on-franse genitief-s.

Bastin. - De naam Bastin, in het Limburgse ook geschreven met -ng: Basting, soms vermeerderd met een genitief -s: Bastings, is een Waals patronymicum (vadersnaam), afgeleid van Sebastianus. Bij deze naam is uiteraard geen geografische herkomst aan te wijzen.

Bertholet. - Een vadersnaam, afgeleid van de typische Waalse variant van de voornaam Bartholomeus.

Colleye (Collard, Collin). - Een Waals patronymicum, afgeleid van de naam Nicolas, met de vernederlandsing Colijn en Kolijn.

Detriche (Detrie, Detrixhe, Detry). - Deze naam is afgeleid van het Waalse woord "trixhe", dat "ontginning" betekent, dus synoniem is aan ons "rode" of "raad".

Fouarge (Fourage, Fowage, Vorage, Vraetzen). - Deze Waalse naam heeft geleid tot de onherkenbare verbastering "Vraetzen", die overigens al in de zeventiende eeuw in Heerlen bekend is(34).

Humblet. - Dit is de typisch Waalse variant van de voornaam Hubert.

Hustin (Husting, met harde genitief -s : Hustings, Hustinx). - Een patroniem met de Waalse variant van de voornaam Augustin.

Jamar (Jamin, Jacquemin). - Het betreft hier, evenals bij de naam Hackeng, een patroniem afgeleid van Jacobus of Jacques. De naam Jamar komt vooral in het Luikse zeer veel voor. In Eben-Emael woont een familie "Jamar dit delle Haye".

Lardinois (Lardenoie, Lardenois, Lardenoy, Lardenoye, Lardinoi, Lardinoye, Darding). - Met 432 naamdragers in 1947 is dit één van de meest populaire franstalige namen in Zuid-Limburg. De naam betekent: "iemand uit de Ardennen". Hieraan moet men dan nog de 57 naamdragers Darding toevoegen, een "vernederlandsing" van de naam "d'Ardenne".

Soxhelet. - Deze Waalse naam heeft aanleiding gegeven tot de eigenaardige verbasteringen Zogele, en Sogeler.

Thonnar (Toennaer, Tonnaer). - Een patroniem, afgeleid van de voornaam Antoine, verkort tot Thoné. In nederlandsstalig gebied voorzien van de nederlandsachtige spelling van de tweede lettergreep: -aer.

Toussaint (Tossaint, vernederlandsst tot Tossing, of met harde genitief: Tossings). - Een patroniem van de vroeger veel gebruikte voornaam Toussaint (= Allerheiligen). Als patroniem gebruikt, dus als achternaam, wordt Toussaint wel eens vertaald door Heiligers.

3. Families woonachtig in Maastricht cum annexis.

Een categorie op zich, zeer verschillend van de twee reeds behandelde groepen die doorgaans bestaan uit plattelandsfamilies, en waarmee ook een nauwkeurig onderscheid gemaakt moet worden, vormen de families

met een franstalige naam die zich in Maastricht vestigden. Het zijn families die dus niet in de agrarische sector werkzaam waren, en aan wie bovendien enig economisch welslagen niet vreemd was; dat blijkt ook uit hun beroepen. Hier moet een nauwkeurig onderscheid gemaakt worden in hervormde families (of van oorsprong hervormd en later bekeerd) en rooms-katholieke families. Van de hervormde families behoort een groep inderdaad tot de fameuze Franse Hugenoten; er zijn er zelfs van adel bij. Heel wat Franse hervormden zijn afkomstig uit Sedan. Maar de meeste franstalige familienamen, ook in de Maastrichtse stedelijke context, komen uit de nabije omgeving.

a. Hervormde families.

Na de inname van de stad Maastricht in 1632 door Frederik Hendrik, op kosten van de Staten Generaal, bestond er in Maastricht godsdienstvrijheid. Als meest zuidelijke, half Luikse en meest francofiele stad van de Verenigde Provinciën, trok deze verre calvinistische voorpost, als een wig gedreven tussen katholieke streken, vele andersdenkenden uit de nabije regio aan. In het prinsdom Luik, waar de bisschop zowel de scepter als de kromstaf zwaaide, stond op het belijden van de hervormde religie simpelweg verbanning. Vele hervormden uit het Luiker land kozen dan ook eieren voor hun geld en vestigden zich in de meest nabije stad waar zij hun geloof ongestoord konden practiseren. Die stad was Maastricht.

Maréchal. - François Maréchal, een Zwitsers soldaat, afkomstig uit het plaatsje Rolle in het canton Bern, van de gereformeerde religie, trouwde in 1775 in Scheveningen. De familie, die van Den Bosch naar Limburg trok, werd later katholiek(35).

Mathourné. - Samuel Mathourné, lakenhandelaar uit Verviers, wordt samen met zijn zoon burger van Maastricht in het lakenhandelaarsgilde. Samuel Mathourné junior trouwt in 1656 in de Waalse kerk met de uit Lille afkomstige Marie Francq(36).

Saint-Martin. - Abraham Saint-Martin, geboortig van Montauban in Zuid-Frankrijk, een vrijplaats voor protestanten, trouwt in de Waalse kerk van Maastricht in 1705 met Marie Marguerithe Piernay, uit Sedan. In 1709 wordt hij burger van Maastricht als lid van het ooftmengersgilde. Hun dochter trouwt met Jan Mathourné(37). Abraham Saint-Martin sterft in 1745 en wordt begraven in de Waalse kerk(38).

De Serière. - Louis François de Serière du Bisournet was afkomstig uit Thoiras in Languedoc (heden dép. Gard), en van de hervormde religie. Als officier in Staatse dienst kwam hij terecht in het Overmaase stadje Dalhem. Daar trouwde hij op 6 mei 1765 met de predikantendochter Marie Caron. Hij overleed in Thorn in 1811. Zijn dochter Henriette Sophie zwoer op 12 mei 1806 te Linne het calvinisme af, en werd met al haar kinderen katholiek(39). Haar onwettige zoon Lowie Victor zorgde voor nageslacht, onder de naam Desseriëre en andere verbasteringen. In 1947 woonden er in Limburg 2 naamdragers Deseriëre, 2 Deserjere, 8 Deserjér en één De Serière. Bij KB van 27 november 1973, nr. 55, 6e, kreeg de familie de oorspronkelijke schrijfwijze "de Serière du Bisournet" weer terug.

b. Katholieke families.

De stad Maastricht, als regionale metropool, heeft ook een aantrekkingskracht uitgeoefend op katholieke families. Het gaat hier doorgaans om Waalse families uit de betere beroepsfeer, die dus over het algemeen ook niet onbemiddeld waren.

Fraikin. - In het Jekerdal woonden veel strohoedenfabrikanten. Joseph Louis Fraikin, strohoedenfabrikant uit Bassenge, vestigde zich na zijn huwelijk in 1868 met Marie Anne Odile Pisart, in Maastricht, waar hij een negental kinderen kreeg, die zorgden voor verspreiding van de familienaam Fraikin in Limburg, en vooral in Amsterdam.

Franquinet. - De Limburgse Franquinet's stammen af van een arts, afkomstig uit Verviers, die zich in Maastricht vestigde en daar in 1779 trouwde. De genealogie van deze familie is bekend(40).

Melotte. - Deze schepenfamilie komt uit de omgeving van Eben-Emael. Leonardus Josephus Alexander Melotte, graanhandelaar en grondbezitter, vestigt zich in de Franse tijd in Maastricht. Zijn afstammelingen vervallen niet tot de bedelstaf(41).

Soiron. - De bekende architectenfamilie Soiron stamt af van ene Matthias Soiron, geboren te Chaumont, land van Luik. Deze familie van bouwheren vestigde zich in het begin van de achttiende eeuw in Maastricht(42).

Sougnéz. - De familie Sougnéz, ijzergieters uit Fétinne bij Luik (departement van de Ourthe), vestigde zich circa 1800 in Sint-Pieter en Maastricht, en ontpopte zich in de negentiende eeuw als bierbrouwersfamilie(43).

4. Maasschippers.

Een van de meest mobiele beroepen, vroeger, was dat van Maasschipper. Er bestond, met name in de zestiende en de zeventiende eeuw, een zeer drukke vaart op de Maas, en een zeer florissante handel. Maasschippers waren dan ook geen schippers in de huidige betekenis van het woord, maar kooplieden die een boot bezaten, en in eigen beheer handel dreven; de Maasvaart legde in de bloeiperiode beslist geen windeieren! De Maasvaart bood de enige mogelijkheid voor het transport van grotere gewichten en volumes, zoals mergelblokken en Naamse steen, die over de weg, gezien de toestand van het toenmalige wegennet, niet te vervoeren waren. Maasschippers vindt men terug in alle plaatsen langs de Maas. Bij genealogisch onderzoek zal men in al die plaatsen dopen, huwelijken en overlijdens, maar ook processen kunnen ontdekken. Raakt men een Maasschipper kwijt in Eijsden, dan heeft men een goede kans hem weer terug te vinden in Dordrecht, of misschien in Nijmegen of Venlo. Dordrecht was als verplichte stapelplaats het belangrijkste knooppunt voor heel de Maashandel, en was bovendien van belang vanwege de handelsrelaties met het rijke Holland. Alle Maasschippers kwamen er vroeg of laat terecht. Venlo was vanouds een stapelplaats omdat het verval van de Maas er plots bijna geheel stopt, en de ladingen dus op schepen met een grotere diepgang overgeladen konden worden. Heel wat Maasschippersfamilies zijn van Waalse komaf.

Bauduin. - Maasschipper Dominique Jean Bauduin, gedoopt te Fumay in 1697, vestigde zich in 1714 in Maastricht. Zijn zoon Arnold trouwde en stierf in Luik. Zijn kleinzoon Gilles, geboren te Luik, vestigde zich in Urmond, waar hij in 1830 overleed(44).

Passeu. - Op 12 juni 1695 trouwde in de Martinuskerk van Urmond een zekere Johannes le Passeux met Anna Thijssen. Hij was afkomstig uit het Waalse land en verdiende zijn brood waarschijnlijk in de Maasvaart(45).

Purnot. - Ook de bekende familie Purnot stamt af van een Waalse Maasschipper(46).

Tot besluit.

Met dit overzichtsartikel over franstalige familienamen in Zuid-Limburg hebben wij aan de hand van een groot aantal voorbeelden aangetoond dat men de oorsprong van de meeste franstalige familienamen niet ver hoeft te zoeken, zeker niet in legendarische vertelsels over adellijke afkomst: ze stammen uit het nabije Waalse land. De migratie bleef beperkt tot een reis van 30 à 50 km, ofwel één dag lopen. De migranten zijn vaak pachters en boeren. Onze verkenning bevestigt het gezegde "de appel valt niet ver van de boom". Geheel anders ligt het bij mobiele beroepen, zoals handelaars en Maasschippers. In deze gevallen is de appel aan het rollen gegaan. Weer anders tenslotte ligt het bij Hugenoten, Franse en Luikse protestanten, die uit hun land verdreven of weggepest werden. De appel werd hier ver weggegooid.

Lijst van gebruikte afkortingen.

AEL	Archives de l'Etat à Liège
CJ	cour de justice
GN	Gens Nostra
LL	De Limburgse Leeuw
LTG	Limburgs Tijdschrift voor Genealogie
LvO	Landen van Overmaas
NA	Notarieel Archief
RAL	Rijksarchief in Limburg (Maastricht)
Repertorium	Nederlands Repertorium van Familienamen. XIV. Limburg (Zutphen 1988).

NOTEN

1. Régis de La Haye, *De mystificatie van de Franse afstamming*, in: Journal de La Haye 1 (1985), p. 10-16.
2. J.M. van de Venne, *Limburgsche Wapens* (Maastricht 1925), p. 171.
3. Zie genealogische artikelen in: Journal de La Haye (verschijnt sinds 1985).
4. Een summier overzicht vindt men bij: P.L.M. Tummers, *Waalse familienamen in Limburg*, in: Mededelingen van de Nijmeegse Centrale voor Dialect- en Naamkunde der Katholieke Universiteit te Nijmegen, nr. 4 (Assen 1964), p. 8-10.
5. Nederlands Repertorium van Familienamen. XIV. Limburg (Zutphen 1988): aantallen naamdragers Delehay: 12; Delahaye: 213; Delhaye: 4; Delhei: 1; Delhey: 12; de la Haye: 140; La Haye: 10; Lahay: 13; Lahaije: 451; Laheij: 89; Laheije: 13.
6. Repertorium, p. 7-15.
7. J.J.G. Albert, *Van Herve naar Heerlen, Genealogie van de familie Albert*, in: LTG 7 (1979), p. 29-34; 8 (1980), p. 25-30. -J.J.G. Albert, *Kwartierstaat Albert - Wevers*, in: LTG 11 (1983), p. 25-32, 69-74.
8. Pierre Crasborn, *De familie Crasborn. Een historisch overzicht* (Rotterdam 1986).
9. Zie: Bèr Gulikers, *Familiekroniek Damoiseaux* (Maastricht 1985).
10. RAL, NA 4181, acte van 16 juni 1731.
11. Gegevens verstrekt door dhr. A.S.M. Patelski te Valkenburg, waarvoor onze dank.

11. Gegevens verstrekt door dhr. A.S.M. Patelski te Valkenburg, waarvoor onze dank.
12. J. Gulikers, *Kwartierstaat van Professor P.J.W. Debye*, in: LL 7 (1958/1959), p. 81-84. - J.H.J. Gulikers, *Genealogie der familie Debije*, ibidem p. 85-86.
13. AEL, CJ Ban de Herve 32, f. 96.
14. AEL, CJ Ban de Herve 33, f. 145 v.
15. RAL, LvO 8756, civiel proces; LvO 8758, omslag 35.
16. AEL, CJ Trembleur 33, f. 4
17. AEL, CJ Trembleur 32, f. 149 v.
18. Funs Patelski, *De familie Dortu te Klimmen*, in: Geulrand 7 (1984), p. 72-74.
19. A.R. Kleijn, *Kwartierstaat van prof. dr. Marie Eugène Francois Thomas Dubois*, in: GN 25 (1970), p. 88-89.
20. Repertorium, p. 141.
21. P. Peumans, *De familie Duchateau te Herderen en te Riemst*, in: LL 8 (1959/1960), p. 1-10.
22. L. Corten, *Genealogie Dumoulin of Du Moulin*, in: LL 3 (1954/1955), p. 49-57; J. Gulikers, *Genealogie Dumoulin of Du Moulin. Aanvullingen en verbeteringen*, in: LL 5 (1956/1957), p. 121-122.
23. AEL, CJ Ban de Herve 33, f. 353, 30 juni 1594.
24. AEL, CJ ban de Herve 33, f. 196, 13 november 1593.
25. M.A. van der Wijst, *Op zoek naar de verloren zoon, Lotharius de Hesselle*, in: LTG 4 (1976), p. 103-106.
26. E.M.A.D. Delhouge, *Genealogieën I*, (Nijmegen 1957), p. 100-106.
27. AEL, CJ Trembleur 4, f. 212.
28. Edm. M.A.H. Delhouge, *Genealogieën IV* (roermond 1974), p. 287.
29. A.H.H. Houben, *Houben - Rouwet (1450-1985). Een kleine familiegeschiedenis uit het Land van Dalhem* (Maastricht 1986 = Maaslandse Geslachten, deel 4).
30. RAL, archief schepenbank Wijlre (wordt momenteel door ondergetekende geordend), civiel proces in dat jaar.
31. RAL, LvO 8768, omslag 27.
32. Noël de Warrimont, *Genealogie familie De Warrimont* (Maastricht s.d. typeschrift).
33. Repertorium, p. 16.
34. W. Lindelauf, *Verdwenen plaatselijke benamingen in Heerlen*, in: Land van Herle 4 (1954), p. 50-51.
35. J. Barten, *Op zoek naar het wapen van de familie Maréchal*, in: LL 5 (1956/1957), p. 122-124.
36. J.H. de Vey Mestdagh, *De Maastrichtse Mathourné's*, in: Memoriële. Orgaan der De Vidal de Saint-Germain Stichting, afl. 7 (1987), p. 23.
37. Ibidem, p. 34.
38. Zijn testament: GAM, NA 1990, min. nots. Caris, 19.2.1742.
39. Gegevens uit het doopregister van Linne van 1806. Deze inschrijving staat alleen in het parochiële register, en niet in het dubbelregister berustend bij het Rijksarchief in Maastricht!
40. E.M.A.H. Delhouge, *Genealogieën I* (Nijmegen 1957), p. 67-74.
41. Ibidem, p. 128-134.
42. Jan Verzijl, *De architectenfamilie Soiron*, in: LL 11 (1963), p. 73-86.
43. Edm. M.A.H. Delhouge, *Genealogieën IV* (Roermond 1974), p. 234-239.
44. H.O.J.H. Baudin, *Kwartierstaat van Ir. H.O.J.H. Bauduin*, in: LL 10 (1962), p. 65-73.
45. Harry Strijkers, *De familie Passue in Urmond en Berg aan de Maas. Genealogische aantekeningen over een Waals geslacht*, in: LTG 16 (1988), p. 99-102.
46. J.H. Strijkers, *De familie Purnot en Pernot. Geschiedenis van een Maasschippersgeslacht* (Berg aan de Maas 1978).

VERVOLG: Lijst van in Maastricht overleden Nederlandse militairen in de jaren 1814-1818

A. M. A. MAASSEN

Naam en voorna(a)m(en) van de militair	leeft.	geb. plaats, dep/prov.	rang en onderdeel	datum overl.	folio overlijdensregister Maastricht; eventuele nadere gegevens
Westerhuizen, Hendrik	36	Amsterdam	korporaal 3e bat. artillerie van linie 6e cie	1-12-1815	folio 163 in garnizoen in deze vesting
Akkerman, Johan Leonardus	21	's-Gravenhage	1e luitenant 3e bat. art. van linie, 4e cie	9-12-1815	folio 3, suppl. in garnizoen in deze vesting, zoon van Johan Hendrik Akkerman en Gerritje Visch, beiden te Den Haag
Hannissen, Arend	21	Nieuwkerk, prov. Utrecht (Nijkerk ?)	Kanonniër 2e klasse 3e bat. art. van linie 5e cie	11-12-1815	folio 5, suppl. in garnizoen in deze vesting
Luiten, Willem	21	Gern in Brabant (Gerwen ?)	fuselier 4e cie van het Bat. inf. nationale militie no. 48	15-12-1815	folio 8 zich bevindend in het hospitaal van in deze vesting
Pelser, Jan Joseph	20	Heerlen in Limburg	fuselier 4e cie van het 45e bat. inf. nationale militie	22-12-1815	folio 11, suppl. in garnizoen in deze vesting
Van Deursen, Jacob	22	Dordrecht	kanonniër 2e klasse 3e bat. art. van linie, 5e cie	23-12-1815	folio 11, suppl. in garnizoen in deze vesting
Lepage, Ludovicus	19	Maastricht	fuselier 3e bat. inf.	24-12-1815	folio 14, suppl. zich in de stad bevindend op verlof?, zoon van Ludovicus Lepage, afwezig en Maria Buricord, naaister, alhier wonende
Heil, Hendrik	20	Veere in Zeeland	kanonniër-smid 3e bat. art. van linie, 6e cie	27-12-1815	folio 15, suppl. in garnizoen in deze vesting

Naam en voorna(a)m(en) van de militair	leeft.	geb. plaats, dep/prov.	rang en onderdeel	datum overl.	folio overlijdensregister Maastricht; eventuele nadere gegevens
Batteux, Jan	26	in de prov. Limburg	fuselier 46e bat. inf. nationale militie, 7e cie	22-1-1816	folio 13 zich bevindend in het hospitaal
Faber, Okke Sjoerd	34	IJlst in Friesland	flankeur 3e bat. inf. nat. mil., 1e cie	30-1-1816	folio 16 zich bevindend in het hospitaal
Prik, Pieter	38	Vroenhoven, prov. Limburg	mineur 2e klasse 1e mineurscie van het Bat. Mineurs, Sappeurs en Pontonniers	10-2-1816	folio 24 in garnizoen
Lindt, Philip	23	Den Haag, prov. Z. Holland	fuselier depot-cie 14e bat. inf. van linie	17-2-1816	folio 27 in het hospitaal
Paak, Jacobus	34	Leide	sergeant 13e bat. inf. van linie, 3e cie	27-2-1816	folio 33 in garnizoen; zoon van Abraham Paak
Louis Reni Tendoeschaten	14!	Den Haag	pijper 3e bat. art. van linie, 6e cie	29-2-1816	folio 34 in garnizoen
Bisschops, Hendrik	21	Heerlen, prov. Limburg	fuselier 45e bat. inf. nat. militie, 4e cie	28-2-1816	folio 35 in garnizoen
Veldman, Jan	35	Ouderkerk, dep. van de IJssel (m.i. O a/d IJ, Zuid Holland)	soldaat 3e bat. treinsoldaten, 4e cie	1-3-1816	folio 35 in het hospitaal
Bernard, Antoon	30	Middelburg in Zeeland	fuselier 13e bat. inf. van linie	5-3-1816	folio 37 in garnizoen
Lardinoye, Arnold	20	Gulpen, prov. Limburg	fuselier 45e bat. inf. nationale militie, 2e cie	28-3-1816	folio 48 in garnizoen
Lens, Laurens	46	Kampen, prov. Overijssel	mineur 2e klasse 2e cie van het bat. min. sapp. en pontonniers	31-3-1816	folio 50 in garnizoen
Febus, Roedolf	44	Hengelo, prov. Overijssel	fuselier garnizoens- bat. no. 34, 9e cie	4-4-1816	folio 52 in het hospitaal
Stroukens, Antoon	20	Beesel, prov. Limburg	fuselier 45e bat. inf. nationale militie, 5e cie	8-4-1816	folio 54 in garnizoen
Boon, Gijsbert	42	(De) Rijp, Noord-Holland	soldaat 3e bat. treinsoldaten, 2e cie	28-4-1816	folio 66 in garnizoen
Koch, Franke Simons	20	Echten, prov. Friesland	fuselier 3e bat. inf. nationale militie, 4e cie	28-4-1816	folio 6 in het hospitaal
Admiraal, Johan	42	Middelharnis, Zuid-Holland	soldaat 3e bat. treinsoldaten, 3e cie	6-5-1816	folio 71 in garnizoen
Gerritzen, Renier	38	Achterveld, Utrecht	soldaat 3e bat. treinsoldaten, 2e cie	6-5-1816	folio 72 in garnizoen
Roelerink, Hendrik	19	Hemelum, Friesland	fuselier 3e bat. inf. nationale militie, 4e cie	10-5-1816	folio 73 in het hospitaal
Dejong, Jan Jelders	29	Wartena, Friesland	fuselier 3e bat. inf. nat. mil., 2e cie	13-5-1816	folio 76 in het hospitaal
Feij, George	44	Noord-Holland	soldaat 3e bat. treinsoldaten, 2e cie	16-5-1816	folio 79 in garnizoen
Buiskens, Jan	25	St. Truiden, (Belgisch) Limburg	fuselier 42e bat. inf. nationale militie	27-5-1816	folio 84 in het hospitaal
Devries, Pieter	24	Haarlem, Zuid-Holland	korporaal 3e bat. art. van linie, 3e cie	8-6-1816	folio 90 in garnizoen

Naam en voorna(a)m(en) van de militair	leeft.	geb. plaats, dep/prov.	rang en onderdeel	datum overl.	folio overlijdensregister Maastricht; eventuele nadere gegevens
Weijssen, Johan	35	Maastricht	adjutant onder-off. bij de kleine staf van het 44e bat. inf. nationale militie	9-6-1816	folio 90 in garnizoen
Hofmans, Willem	24	Venray, Limburg (Ned)	fuselier depot-cie 42e bat. inf. nationale militie	22-6-1816	folio 95 in garnizoen
Kampo, Martinus (m.i. à Campo)	24	Nuth, Limburg (Ned.)	flanqueur bij de 1e flanqueur-cie van het 48e bat. inf. nat.mil.	7-7-1816	folio 100 in het hospitaal
Wechter, Pieter	23	Amsterdam	jager depot-cie 18e Bat. Jagers	24-7-1816	folio 105 in garnizoen
Engelsman, Gerrit	24	Amsterdam	kanonnier 1e klasse 3e. bat. art. van linie, 1e cie	4-8-1816	folio 110 in garnizoen
Dormans, Pieter	24	Schimmert, Limburg	fuselier 13e bat. inf. nat. mil., 4e cie	4-9-1816	folio 124 in garnizoen
Baks, Cornelis	22	's-Hertogenbosch, N. Brab.	flanqueur 13e bat. inf. van linie, 6e cie	6-9-1816	folio 125 in garnizoen
Simpelaar, Andries	41	Bijkerken, Zeeland	flanqueur 13e bat. inf. van linie, 6e cie	23-9-1816	folio 133 in garnizoen
Krull, Pieter	23	"aan den Helder" Nrd-Hol. (Den Helder)	fuselier depot-cie 15e bat. inf. van linie	1-10-1816	folio 137 in het hospitaal
Herdermans, Pieter	20	Utrecht	kanonnier 2e klasse, 3e bat. art. van linie, 1e cie	6-10-1816	folio 139 in garnizoen
Michiels, Laurens	21	Venlo, Limburg	kanonnier 2e klasse, 3e bat. art. van linie, 6e cie	28-9-1816 (ingeschreven 8/10 op aangifte van de politie)	folio 139 in garnizoen, ongehuwd, zoon van Johannes Michiels overleden en Aldegonda Wolters, winkelierster te Venlo
Retroo, Joannes	34	Nuth, Limburg	fuselier 48e bat. inf. nationale militie, 5e cie	18-10-1816	folio 143 in het hospitaal
Aben, Martinus	21	Escharen bij Grave, Gelderland (m.i. Nrd. Brab.)	korporaal 3e bat. art. van linie, 6e cie	19-10-1816	folio 144 in garnizoen
Heus, Johannes	22	IJsselstein, Utrecht	dragonder 4e regt. lichte dragonders, 8e cie	20-10-1816	folio 144 in het hospitaal
Luijs, Pieter Johannes	37	Vliermaal, (Belg.) Limburg	soldaat 3e bat. art. trein, 4e cie	24-10-1816	folio 146 in garnizoen
Donders, Simon	18	's-Gravenhage, Zuid-Holland	kanonnier 2e klasse, 3e bat. art. van linie, 5e cie	25-10-1816	folio 147 in garnizoen
Ariens, Joseph	29	Amsterdam	kanonnier 2e klasse, 4e bat. art. nationale militie, 2e cie	27-10-1816	folio 148 in garnizoen
Nijdikens, Bernardus	21	Apeldoorn, Gelderland	fuselier 12e bat. inf. van linie, 5e cie	5-11-1816	folio 152 in het hospitaal
Hen, Hendrikus	19	Otersum, prov. ... (m.i. Oterdum, Groningen)	flanqueur 48e bat. inf. nationale militie, 1e cie	17-11-1816	folio 157 in het hospitaal
Vroom, Pieter	31	Groningen, prov. Groningen	korporaal 4e regt. lichte dragonders, 1e cie, 1e escadron	29-11-1816	folio 163 in het hospitaal
Mombach, Pieter Leeuwes	21	Bolsward, Friesland	korporaal 3e bat. inf. nat. mil., 2e cie	1-12-1816	folio 164 in garnizoen
Truijens, Jan Pieter	28	Hamont (Belg.) Limburg	fuselier depot-cie 42e bat. inf. nat.mil.	2-12-1816	folio 165 in garnizoen

Naam en voorna(a)m(en) van de militair	leeft.	geb. plaats, dep/prov.	rang en onderdeel	datum overl.	folio overlijdensregister Maastricht; eventuele nadere gegevens
Reintjens, Paulus Josephus	34	Maastricht	luitenant 3e bat. artillerie-trein	5-12-1816	folio 166 in garnizoen; zoon van Josephus Martinus Reintjens en Maria Antonia Bauduin
Besson, Abraham	35	Nijmegen, Gelderland	serg.-majoor bij de Cie Pontonniers van het bat. mineurs, sappeurs en pontonniers	14-12-1816	folio 172 in garnizoen; ongehuwd, zoon van Nicolaas Besson, gepens. militair en wijlen Catharina Jansen
Hunke, Jan Frederik	36	Utrecht	kanonnier 1e klasse 2e bat. art. van linie, 4e cie	17-12-1816	folio 174 in het hospitaal
Huijjen, Hendrik	29	Amsterdam	fuselier 13e bat. inf. van linie, 3e cie	20-12-1816	folio 176 in garnizoen
Oldenburg, Cornelis	28	Bergen, Noord-Holland	adjutant onder-off. bij de kleine staf van het 13e bat. inf. van linie	9-1-1817	folio 4 in het hospitaal
Wiersema, Dirk	19	Usktaart, Groningen (Usquert)	dragonder 4e regt. lichte dragonders, 4e cie	12-1-1817	folio 5 in garnizoen
Rumbrink, Jan	43	Amsterdam	fuselier garnizoensbat. no. 34, 9e cie	16-1-1817	folio 7 in het hospitaal
Knorren, Adam	20	Beek, Limburg	fuselier 45e bat. inf. nationale militie	15-1-1817	folio 8 "thans zich binnen deze stad bevindende"; zoon van Jacob Knorren en Maria Catharina Nijsten, beiden overl.
Rademaker, Willem	20	Delfshaven, Zuid-Holland	sergeant depot-cie 44e bat. inf. nationale militie	17-1-1817	folio 8 in garnizoen
Pluijmer, Cornelis	21	Roermond, Limburg	flanqueur 1e cie 18e bat. Jagers	29-1-1817	folio 13 in het hospitaal
Kergens, Bernardus	41	Boxmeer, Nrd.-Brabant	fuselier 48e bat. inf. nationale militie, 5e cie, in subsistentie bij het 3e bat. art.-trein	3-2-1817	folio 15 in garnizoen; zoon van Gijsbert Kergens en Anna Sophia Linssen
Rensen, Willem	24	Groningen, prov. Groningen	timmerman 1e bat. art. nationale militie, 4e cie	1-3-1817	folio 28 in garnizoen
Van der Nood, Cornelis Marinus	24	Oosterhout, Nrd.-Brabant	dragonder 4e regt. lichte dragonders, 4e cie	2-3-1817	folio 28 in garnizoen
Wiggers, Pieter	20	Enkhuizen, Nrd.-Holland	jager depot-cie 18e bat. Jagers	21-3-1817	folio 38 in garnizoen
Franken, Martinus	22	Geulle, Limburg	mineur 2e klasse 2e mineurscie van het bat. min., sapp. en pon.	29-3-1817	folio 43 in garnizoen
Meijer, Willem	31	Wijk bij Duurstede, Utrecht	dragonder depot-cie 4e regt. lichte dragonders	2-4-1817	folio 45 in garnizoen
Van Eldik, Jan	34	Utrecht	korporaal depot-cie 14e bat. inf. van linie	4-4-1817	folio 47 in het hospitaal
Peters, Pieter Joseph	19	Vaals, Limburg	fuselier depot-cie 45e bat. inf. nationale militie	4-4-1817	folio 47 in garnizoen

Naam en voorna(a)m(en) van de militair	leeft.	geb. plaats, dep/prov.	rang en onderdeel	datum overl.	folio overlijdensregister Maastricht; eventuele nadere gegevens
Meijers, Jan Andries	22	Maastricht	fuselier 45e bat. inf. nationale militie, 5e cie	8-4-1817	folio 49 in garnizoen; zoon van wijlen Jan Meijers en Catharina Foseus, hovenierster
Steinberg, Lambertus	24	Groot Kern (B.) Limburg. (Kermt of Kerniel?)	fuselier 43e bat. inf. nationale militie	9-4-1817	folio 50 in het hospitaal
Bréville, Lodewijk	19	Maastricht	pijper 45e bat. inf. nat. militie, 6e cie	1-5-1817	folio 61 in garnizoen; zoon van Jan Baptist Bréville "afwezend" en wijlen Alijda Pelt
Willmar, Hendrik	29	's-Hertogenbosch, N.-Brab.	dragonder 4e regt. lichte dragonders, 5e cie	17-5-1817	folio 72 in garnizoen
Van Loon, Theodorus	42	Nijmegen, Gelderland	serg. "a la suite" 8e garnizoenscie, ten halve soldij	2-6-1817	folio 78 tijdelijk verblijf in de Wijker Brugstraat alhier, ongehuwd, zoon van Henricus van Loon en Wilhelmina van Leeuwen
Reithers, Jan Hendrik	33	Peer (Belg.) Limburg	kanonnier 2e klasse 5e bat. art. nat. mil. 4e cie	9-6-1817	folio 82 in het hospitaal; zoon van Franciscus Josephus Reithers en Barbara Kempenes
Van den Kolk, Hendrik Joannes	20	Zwolle, Overijssel	serg.-majoor 1e bat. artillerie nat. mil. 4e cie	10-6-1817	folio 83 in garnizoen; zoon van Johannes van den Kolk en Dorothea Heitveld
Kerkhoff, Leonard	26	Schimmert, Limburg	dragonder depot-cie 4e regt. lichte dragonders	11-6-1817	folio 84 in garnizoen; zoon van Joannes Kerkhoff en Anna Elisabeth Vonke
Van Zuilen, Arie	28	Waddinxveen, Zuid-Holland	serg. 3e bat. art. van linie, 5e cie	2-7-1817	folio 92 in garnizoen; zoon van Hubert van Zuilen en Neeltje Brands
Krikels, Joannes Arnoldus	27	Maastricht	serg.-majoor 44e bat. inf. nationale militie, 6e flanker-cie	15-8-1817	folio 111 in garnizoen; zoon van Andries Krikels en Catharina Frissen
Bertrand, Jan	20	Houthem, Limburg	jager 6e cie 10e bat. Jagers	16-8-1817	folio 113 in het hospitaal
Mewes, Adam	52	Maastricht	serg. 2e cie mineurs van het bat. mineurs, sappeurs en pontonniers	5-9-1817	folio 127 in garnizoen; echtg. van Joanna Courtens, zoon van Willem Mewes zonder beroep alhier en wijlen Joanna Maria Richard
Dirks, Pieter	20	Amsterdam	fuselier 13e bat. inf. van linie	8-9-1817	folio 127 tijdelijk Minderbroedersberg (huis van bewaring)
Appeldoorn, Johannes	26	Zuilekom, Gelderland	dragonder depot-cie 4e regt. lichte dragonders	11-9-1817	folio 130 in garnizoen; zoon van Willem Appeldoorn en Cornelia Huisman
Joraanen, Johannes	27	Beekerken, Zeeland	kanonnier 2e klasse 3e bat. art. van linie 5e cie	14-9-1817	folio 132 in garnizoen; zoon van Jan Joraanen en I. Kerkhove
Rinders, Hendrik	37	Zolder, (Belg.) Limburg	fuselier depot-cie 42e bat. inf. nationale militie	16-9-1817	folio 135 in garnizoen; zoon van Jacobus Rinders en Catharina Ants
Heck, Johannes Gerardus	21	Maastricht	korporaal 3e bat. art. van linie, 3e cie	17-9-1817	folio 136 in garnizoen; zoon van Willem Heck, leideker en Anna Maria Wateler

Naam en voorna(m)(en) van de militair	leeft.	geb. plaats, dep/prov.	rang en onderdeel	datum overl.	folio overlijdensregister Maastricht; eventuele nadere gegevens
Bertens, Pieter	20	Udenhout, Nrd.-Brabant	kanonnier 2e klasse 1e bat. art. nation. militie, 3e cie	28-9-1817	folio 144 in garnizoen; zoon van Joseph Bertens en Adriana Vermeer
Keijzer, Pieter	22	Amsterdam	dragonder 4e regt. lichte dragonders, 7e cie	30-9-1817	folio 147 in garnizoen; zoon van Justus Keijzer en Anna Maria Deraad
Estermans, Hendrik	22	Bonnekum, Gelderland (Bennekom)	kanonnier 2e klasse 1e bat. art. nation. militie, 4e cie	4-10-1817	folio 151 in garnizoen; zoon van Gijsbert Estermans en Gerritje Rozeboom
Van Eijs, Peter Joseph	30	Schinveld, Limburg	fuselier depot-cie 45e bat. inf. nation. militie	8-10-1817	folio 153 in garnizoen; zoon van Reijnier van Eijs en Maria Elisabeth Mols
Govers, Petrus	24	's-Hertogenbosch, Noord-Brabant	kanonnier 2e klasse 1e bat. art. nation. militie, 3e cie	18-10-1817	folio 162 in garnizoen; zoon van Henricus Govers en Maria Theulen
De Boer, Hans Aukes	41	IJlst, Friesland	kanonnier 1e klasse 1e bat. art. nation. militie, 1e cie	29-10-1817	folio 168 in garnizoen; zoon van Auke Goert De Boer en Goertje Tjeerst
Hendriks, Lambert	21	Gelinden (Belgisch) Limburg	fuselier depot-cie 43e bat. inf. nation. militie	4-11-1817	folio 171 in garnizoen; zoon van Gillis Hendriks en Anna Maria van Oost
Van Sorgen, Mathias	43	Utrecht	kapitein 1e bat. art. nationale militie	24-11-1817	folio 3, suppl. I in garnizoen; wedn. van Johanna Eck, zoon van David van Sorgen en Amelia Adriana van Gils, beiden overleden
Pennings, Theodorus	33	Raar-Meerssen, Limburg	kanonnier 1e bat. art. nationale militie, 4e cie	27-11-1817	folio 5, suppl. I in garnizoen
Gast, Joannes Nicolaus	29	Maastricht	flanqueur 45e bat. inf. nationale militie	30-11-1817	folio 8, suppl. I in garnizoen te Roermond, voor enige dagen met verlof in Maastricht; zoon van Lascasius Gast, overleden en Maria Anna Donné, strijkster, wonende te Maastricht
Rompen, Mathijs	28	Maastricht	fuselier 42e bat. inf. nationale militie	30-11-1817	folio 7, suppl. I in garnizoen te Venlo, tijdelijk op de Minderbroedersberg alhier (huis van bewaring)
Geenefaasen, Antonie	25	Dordrecht, Zuid-Holland	pontonier 1e klasse bij het bat. mineurs, sappeurs en pontonniers	4-12-1817	folio 11, suppl. I in garnizoen; zoon van Antonie Geenefaasen en Maria Gerards
Silvertant, Gerard	18	Hulsberg, Limburg	kanonnier 3e bat. art. van linie	8-12-1817	folio 13, suppl. I in garnizoen
Bausch, Jan	37	Maastricht	fuselier depot-cie 43e bat. inf. nationale militie	10-12-1817	folio 15, suppl. I in garnizoen; zoon van Jan Willem Bausch en Sophia Walen
Hermans, Christiaan	35	Gruitrode (Belg.) Limburg	fuselier 42e bat. inf. nationale militie	19-12-1817	folio 21, suppl. I tijdelijk op de Minderbroedersberg alhier (huis van bewaring)
Van Erne, Johannes	25	Oss, Noord-Brabant	dragonder 4e regt. dragonders, 7e cie	3-1-1818	folio 3 in garnizoen; ongehuwd, zoon van Wilhelm van Erne en Maria Gosewijn, beiden overl.
Vermeer, Johannes	39	Breda	off. van gezondheid, 2e klasse bij het militaire hospitaal	1-2-1818	folio 21 won. Bouillonstraat alhier, ongehuwd, zoon van Arnoldus Vermeer, doctor in de geneeskunde te Breda en Catharina de Wit, overleden

Naam en voorna(a)m(en) van de militair	leeft.	geb. plaats, dep/prov.	rang en onderdeel	datum overl.	folio overlijdensregister Maastricht; eventuele nadere gegevens
Wetzelaar, Dominicus	35	Scherpenzeel, Limburg (?) (m.i. -nu- W. Duitsland t.o. Nieuwenhagen)	dragonder depot-cie 4e regt. lichte dragonders	8-2-1818	folio 23 in garnizoen; zoon van Jacobus Wetzelaar en Helena Gerards
Thielens, Arnoldus	27	Exel (Belg.) Limburg	dragonder 5e regt. lichte dragonders, 7e cie	3-3-1818	folio 33 in het hospitaal; zoon van Henricus Thielens en Catharina Franssen
Schup, Willem	33	Lekmond, Utrecht (Lexmond)	dragonder 4e regt. lichte dragonders, 8e cie	18-3-1818	folio 40 in garnizoen
Adriaans, Adriaan	29	Nederasselt, Gelderland	dragonder 4e regt. lichte dragonders, 8e cie	3-4-1818	folio 48 in garnizoen; zoon van Adriaan Adriaans en Hendrika van Geldern, beiden overl.
Krabbenbos, Jan	21	Steugels, Overijssel	1e kanonnier 1e bat. art. nation. militie, 6e cie	20-4-1818	folio 55 in garnizoen; zoon van Steven Krabbenbos en Jacobina Bruins
Verwoerd, Marta	23	Ophuisde, Gelderland (Opheusden)	dragonder depot-cie 4e regt. lichte dragonders	5-5-1818	folio 62 in garnizoen; zoon van Harme Verwoerd en Clasina Kanslaar
Weedekind, Hendrik	40	Eelen (Belg.) Limburg (Elen)	jager depot-cie 18e bat. Jagers	16-5-1818	folio 68 in garnizoen; zoon van Gerrit Weedekind en Elisabeth Tapessen
Woudenberg, Hendrik	27	Nieuwkerk, Gelderland (Nijkerk)	dragonder 4e regt. lichte dragonders, 8e cie	3-6-1818	folio 75 in garnizoen; zoon van Willem Woudenberg en Jannetje Jansen
Lijnsveld, Eijmert	26	Harskamp, Gelderland	dragonder depot-cie 4e regt. lichte dragonders	17-6-1818	folio 81 in garnizoen; zoon van Gerrit Lijnsveld en Hendrika Engels
Broeders, Andries	44	Oosterhout, Nrd-Brabant	kanonnier 3e bat. art. van linie, 4e cie	15-8-1818	folio 111 in garnizoen; zoon van Andries Broeders en Adriana Broeders
Witcomb, Carel	48	Rotterdam	luit. en adjudant van de generaal- majoor en provinciale commandant Van der Maesen	2-9-1818	folio 122 won. Vrijthof 194 alhier, echtgenoot van Anna Sibilla Gerlinghaus
Douven, Johannes Jacobus	18	Schinnen, Limburg	mineur 2e mineur-cie van het bat. pontonniers, mineurs en sappeurs	15-9-1818	folio 127 in garnizoen; zoon van Cornelis Douven en Elisabeth ...
Van Denteren, Johannes	23	Boxtel, Nrd-Brabant	kanonnier 1e bat. art. nationale militie, 3e cie	14-10-1818	folio 143 in garnizoen; zoon van Johannes van Denteren en Hendrika Joris
Van IJzerloo, Jacobus	20	Willemstad, Nrd-Brabant	mineur 2e mineur-cie van het bat. pontonniers, mineurs en sappeurs	30-10-1818	folio 152 in garnizoen; zoon van Jan van IJzerloo en Gerdina Gelenenwinkel
Maschek, Jacobus	21	Schiedam, Zuid-Holland	luit. 2e mineurs-cie van het bat. pontonniers, mineurs en sappeurs	11-11-1818	folio 158 in garnizoen; ongehuwd, zoon van Hubertus Sigismundus Maschek, kapitein van kleding bij genoemd bataljon en Cornelia Johanna Nolet
Mantje, Fietje Hendrik	24	Heerenveen, Friesland	kanonnier 2e klasse 1e bat. art. nationale militie, 4e cie	9-12-1818	folio 173 in garnizoen; zoon van Hendrik Jans Mantje en Tieske Hendrica
Elderman, Jan	22	Groningen, Groningen	korporaal 3e bat. art. van linie, 1e cie	24-12-1818	folio 3, suppl. I in garnizoen; zoon van David Elderman en Zwaantje Roelofs

Pastoor J. C. Knoors. Uitsnede uit een olieverfschilderij aanwezig in de pastorie van de St. Jacobusparochie te 's-Gravenhage.

Ofschoon geen "voorvader", zoals bedoeld in de nieuwe rubriek van het LTG, wil ik in onderstaand artikel een levensschets geven van pastoor Johannes Cornelis Knoors.

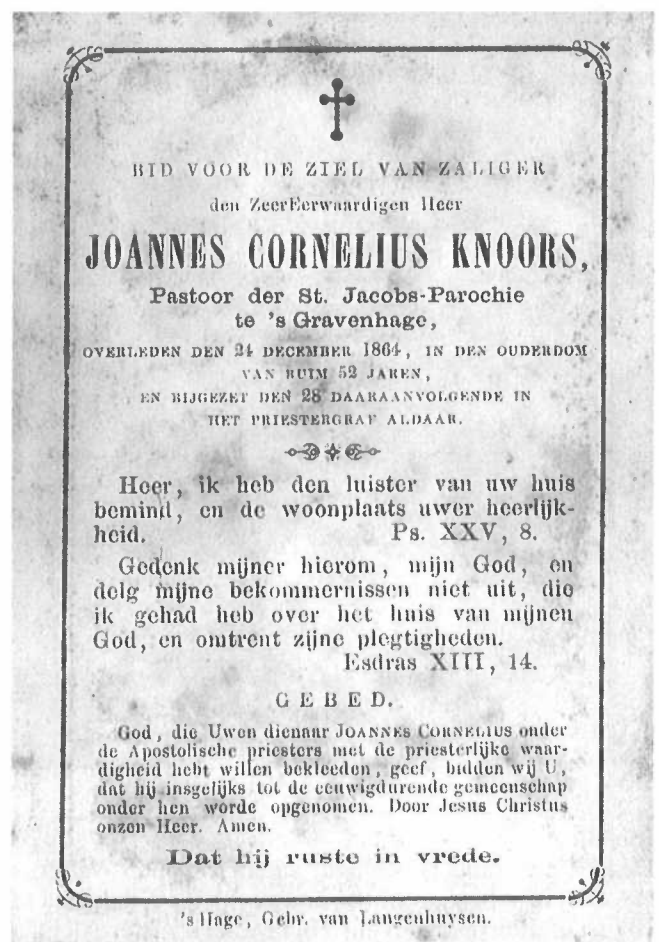
Hij werd te Gouda geboren op 22 februari 1812 als vierde van de acht kinderen uit het gezin van Christianus Knoors en Maria Beerlink. Vader Knoors was afkomstig uit Grevenbicht, alwaar hij op 21 juli 1775 werd gedoopt in de kerk van Papenhoven als zoon van Aegidius Knoors en Cornelia Damen. Moeder Knoors-Beerlink was weduwe van Pieter Stans uit Grevenbicht; zij werd geboren te Wijk bij Duurstede op 18 november 1776 als dochter van Joannes Beerlink en Maria van de Hijligenberg. Het gezin Knoors-Beerlink woonde op de Gouwe te Gouda, waar vader Christiaan koopman in kaas was. Uit het Kamerboek d.d. 19 augustus 1806 blijkt dat "Christiaan Knoors geboren van Grevenbeegt is geadmitteerd om binne deeze stad te mogen wonen en heeft den eed als poorter in handen van den President Mr. A. J. van der Does afgelegd"¹⁾.

Zoon Johannes Cornelis ging blijkens gegevens uit het archief van het bisdom Haarlem²⁾ studeren aan het kleinseminarie te Hageveld en vervolgens aan het grootseminarie te Warmond. Zijn studieresultaten waren "zeer goed". Hij kreeg de aantekening: "Juvenis capacissimus, pietate, studio, validissimus, conversatione

decens et urbanus", d.w.z. "Een zeer begaafde jongeman, bijzonder krachtig in vroomheid en studiejver, gepast en beschaafd in zijn conversatie". Voorts stond over hem genoteerd dat hij een zeer begaafde priester was en dat hij bij de examens in 1839 de eerste was.

Op 27 februari 1836 werd hij priester gewijd en per 11 maart 1836 werd hij benoemd tot kapelaan te Haarlem, statie St. Bernardus. Hierbij zij aangetekend dat na de Reformatie tot aan het herstel van de bisschoppelijke hiërarchie in 1853 katholiek Nederland vanuit Rome werd bestuurd als een missiegebied. Daarom werden de parochies, net als in de missie, staties genoemd³⁾. Een jaar later reeds werd hij, op 22 maart 1837, assistent te Brielle en op 22 april 1837 kapelaan te Haarlem St. Bernardus. Nog in hetzelfde jaar, op 1 oktober 1837, werd hij ook hier weer weggeroepen om kapelaan te worden in de parochiekerk van St. Jacob te 's-Gravenhage. Tijdens zijn kapelaanschap te 's-Gravenhage was hij een van de drie door de provisorsen voorgedragen kandidaten voor een vacature aan het seminarie te Warmond. Geen van drieën werd benoemd⁴⁾.

Naar Brielle keerde hij terug op 26 oktober 1846, maar nu als pastoor. Twee jaar later al zag hij zich weer genoodzaakt om te verhuizen wegens zijn benoeming per 9 juni 1848 tot pastoor te Middelburg. Lange tijd werken op eenzelfde plaats was hem niet beschoren, want op 30 augustus 1853 werd hij pastoor in Velsen. De statie

Bidprentje van J. C. Knoors.

Velsen, bestaande vanaf Willibrords dagen, werd na het herstel van de bisschoppelijke hiërarchie in 1853, in 1858 tot parochie verheven. Johannes Cornelis werd er de eerste pastoor van de parochie van de H. Engel-mundus. Zijn parochie grensde in het noorden aan Beverwijk en Wijk aan Zee; in het zuiden aan Overveen en Sloten en in het oosten aan het IJ. De parochie telde 808 communicanten.

Wegens ziekte ging hij met vakantie van 6 maart 1853 tot 30 augustus 1853.

In de parochie van St. Jacob te 's-Gravenhage, waar hij eerder kapelaan was, werd hij op 18 september 1863 pastoor. Hij bediende hier de Schuilkerk aan de Oude Molstraat. De fraaie neogotische St. Jacobskerk aan de Parkstraat, tussen 1875 en 1878 gebouwd door de Roermondse architect Pierre Cuypers, heeft hij niet meer gekend want hij overleed te 's-Gravenhage op 24 december 1864. Hij had al geruime tijd een zwakke gezondheid. Tijdens zijn pastoraat van de statie der zalige Martelaars van Gorcum te Brielle verrichte hij intensief onderzoek naar de juiste plaats van de moord op de martelaren⁵⁾. In het hier aangehaalde artikel van Overgaag is het zes

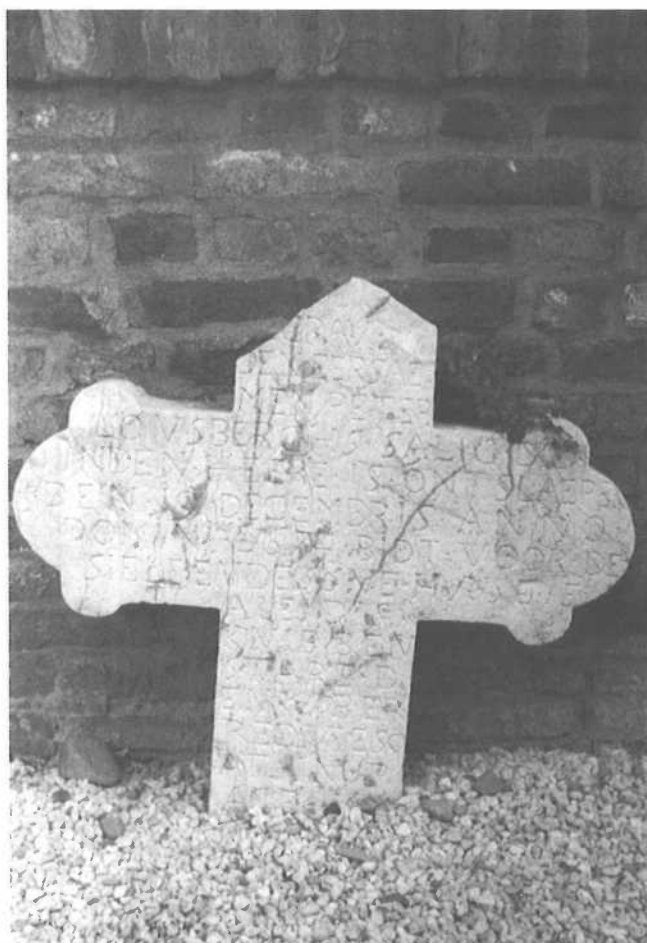
pagina's tellende onderzoekverslag van pastoor Knoors afgedrukt. Hij besluit zijn verslag als volg: "Tot dusver heeft mijn onderzoek zich maar kunnen uitstrekken, en hoezeer ik het geluk niet heb gehad in de gevonden beenderen de Reliquien der gelukz. Martelaren aan te treffen meen ik hierin reden gevonden te hebben God te danken dat Hij welligt door mijnen arbid weder enig licht verspreid heeft om eenmaal dien kostbaren schat van Reliquien te vinden en ter vereering der Hollandsche Katholyken aan te bieden. God geve het !".

NOTEN

1. Gemeentearchief Goude. Kamerboek folio 81.
 2. Archief bisdom Haarlem Nieuwe Gracht 80 Haarlem.
 3. drs. H.P.R. Rosenberg, St. Jacobuskerk Parkstraat Den Haag.
 4. J.C. van der Loos, Geschiedenis van het seminarie Warmond tot 1853, Haarlem 1932, 481.
 5. A. L. Overgaag, Waar werden de martelaren van Gorcum in 1572 precies ter dood gebracht ? In: Bijdragen voor de geschiedenis van de provincie der Minderbroeders in de Nederlanden, deel 13 fascikel 38, 1962.
- * Zie verder: H.J. Knoors, Ex. insula de Boyen. Genealogie van het geslacht Knoors, Roermond 1987.

GENEALOGIE KNIBBENS (ca. 1600 - ca. 1700)

H. J. L. M. BOERSMA

Inleiding

Deze 4-generatie genealogie vangt aan met Walterus (Wolter) Knibbens, geboren omstreeks 1610, mogelijk te Breust of directe omgeving. Hij heeft een zuster Aleijdis Knibbens die in eerste echt gehuwd was met Pascasius Vincent(s) en na diens overlijden hertrouwde voor de

dominee (op grond van het echtreglement) te Eijdsden op 26-1-1659 met de vermogende Breuster brouwer Andries Frambach. Bij die gelegenheid noteerde dominee Justus Crollius haar naam als Aeltje Knobbe. Waarschijnlijk heeft hij nog een tweede zuster, met name Jehenna Knibbens, die in 1630 als doopgetuige optrad. Bij een drietal huwelijken van deze genealogie werd dispensatie verleend voor een verboden graad van bloedverwantschap tussen de huwendes. Het oplossen van de betreffende familiebetrekkingen, voor zover mogelijk, verduidelijkte familierelaties. Zeker in de onderhavige periode, waarin de DTB-boeken onvolledig zijn of zelfs geheel ontbreken zijn dat welkome hulpmiddelen.

Naamvarianten

De familie trof ik aan onder de namen Knibben, Knibbens, Knibens, Knebben, Knubben, Knubbens, Knippen en Knobbe. De herkomst van de naam is nog niet achterhaald.

Genealogie Knibbens

I Walterus (Wolter) Knibbens,

geb. omstreeks 1610, tr. Breust, St. Martinuskerk, 11-2-1638 met Sophia Rutten, geb. ca. 1615 als dochter van de Eijdsdense bierbrouwer Peter Rutten en Anna Frambach(s). Walterus overl. in ca. 1647, waarna Sophia hertr. met Jan van Scharn, een zoon van Jan van Scharn den ouden en van Elij Willems. Jan van Scharn overl. te Heer op 24-9-1661¹⁰⁾. De sterfdatum van Sophia Rutten kon ik nog niet achterhalen.

Wolter Knibbens was brouwer. Op 23-7-1647 blijkt hij reeds overleden te zijn. Op die dag treft zijn weduwe bij monde van haar vader een afbetalingsregeling voor een bedrag van "384 gulden en 14 stuivers brabantse lopende gelt" ten laste van Jan Janssen van Eckelraede "procederende van bueren hem te danck gelievert"¹⁾. Of en hoelang het gezin Knibbens in Breust-Eijdsden gewoond

heeft is niet bekend. In circa 1647 woonden zij in Scharn, komende van Oud-Valkenburg. Sophia hertrouwde dus met Jan van Scharn. Van beide echtgenoten heeft Sophia kinderen.

Kinderen uit het huwelijk Knibbens-Rutten:

1. Joannes Knibben, geb. omstreeks 1640. Volgt II-1.
2. Peter Knubben, geb. omstreeks 1640. Volgt II-2.
3. Aleijdis Knibben (bij huwelijk: van Scharn), tr. Heer 8-2-1665 met de uit Gronsveld afkomstige Petrus Lousberg (Lousberchs). Zij woonden in Gronsveld en overleden aldaar op 19-12-1674 (Petrus) en op 4-11-1694 (Aleijdis). Beide data volgens opschrift grafsteen kerkhof nabij kerk van Gronsveld¹¹). Zij hertr. naar alle waarschijnlijkheid, te Heer, met dispensatie wegens 3e graadsbloedverwantschap op 4-5-1675 met Nicolaas Pleumeckers. Het huwelijk werd voltrokken door Joannes Brugmans, pastoor van Gronsveld.
4. Philippina Knibben, geb. omstreeks 1647 te Scharn, tr. Heer 13-10-1669, vi rubri sigilli (get. Antonius van St. Fijt, Margareta van den Hoven en Paschasius Lousbergh) met Jan Dortan(t)(s). Zij woonden in Scharn. Beide overleden aldaar en werden in de kerk van Heer begraven. Philippina overl. op 30-7-1727, Jan overl. op 9-6-1728.

Kinderen uit het huwelijk van Scharn-Rutten: (alle geboren te Scharn):

1. Catharina van Scharn, geb. ca. 1648, tr. Heer 10-6-1668 Wijnand (Wijn) Kicken (get. Servatius van Scharn, Christianus Kicken en Arnoldus Kicken e.a.). Bewoonden huis en hof aan de Damme in Scharn.
2. Anna van Scharn, geb. ca. 1650, tr. Heer 8-1-1671 met Ambrosius Thijssen (Thissen) (get. Petrus Bien, Maria van Scharn en Paschasius Lousbergh). Zij woonden achtereenvolgens in Cadier, Meerssen en Scharn.
3. Maria van Scharn, geb. ca. 1652, tr. Michael Coeninx. Michael Coeninx werd ged. Meerssen 27-1-1652 als zoon van Joannes Coeninx en Ida Janssen. Michael was schepen en burgemeester van Heer. Maria van Scharn overl. Heer 6-2-1714. Michael Coeninx was aldaar verl. 1-1-1711. Zij bewoonden een huis gelegen nabij de kerk genaamd "den uitlegger".
4. Servatius van Scharn, ged. Heer 17-9-1656 (get. Nicolaus Slijpen en Anna Blanckarts). Hij testateerde op 18-7-1680 bij gelegenheid van zijn aanstaande professie als Minderbroeder in het klooster op Lichtenberg²). Hij was op dat moment reeds ingekleed. Hij testateerde ten gunste van "sijnen halven broeder Peter Knibbens, die hem heeft geassisteert in sijne studien, tot wel de weerde van tussen 60 en 70 pattacons, soo in gelde als andere waeren ende oock geholpen tot de incleedinge". Peter kreeg 7 roeden akkerland. Ambrosius Thijssen kreeg 9 roeden land en 3 roeden moeshoff maar diende nog een tegenprestatie te leveren namelijk "alle de costen van de professie met een nieuwe cappe, kerssen, boecken ende alles wat andersints van de professie dependeert". In geval Thijssen hiervan afzag zou alles naar Knibbens gaan onder dezelfde condities. Wijnand Knicken werd

bedeelt met 12 grote roede en enige kleine land "op den Dousbergh" onder voorwaarde dat hij "eene nieuwe cappe op de eerste missie" zou leveren. Michael Coninx zou alle resterende goederen van welke aard dan ook ontvangen "met laste van te geven eene eerlijke recreatie aen den eerwaarde paters Minderbroeders, op de eerste misse". De paters zelf ontvingen 50 gulden.

II-1 (zoon van I) Joannes Knibben,

geb. omstreeks 1640 als zoon van Walterus Knibbens en Sophia Rutten. Tr. Heer 19-9-1662 (get. Jan Frambach, Jan van Scharn, Dionijsius Lousberghs en Agnes Janssen) en te Eijsden voor de dominee (uitvloeiisel echtreglement) op 25-9-1662, met de uit Eijsden afkomstige Beatrix Braeken (25 september 1662, Jan Knibben van Scharn met Beatris Braken van Eijsden). De aanduiding van Scharn wijst op zijn laatste woonplaats. Beatrix Braeken werd ged. te Breust op 3-4-1641 als dochter van Dirick Braecken en Anna (Agnes) Coemans. Beatrix overl. op 4-3-1693 (den 4 maart gestorven Beatrix Braken hujsvrouw van Jan Knibben ende den 6 begraven in de kercke van Bruest en alsdoun oock den dienst gedaen, 8 gulden, solvit). Jan overl. op 1-5-1705 (obiit honorabilis vir Joannes Knibben ecclesia sacramentis munitus).

Jan Knibbens bewoonde een eigen huis aan de Breusterstraat. Dit is de straat gaande van Breust naar Eijsden v.v. Het huis was Breustergoed, de erbij gelegen wei behoorde tot de jurisdictie van Eijsden. Het 5 grote roede grote complex bestaande uit "huijs bouwinge stallingen schuer moesthoff ende weijde" grensde aan de weduwe van Ardt Blanckerts (Oost), de heer van Eijsden (Zuid) en aan Tijs Janssen (West). Het geheel kwam, na zijn overlijden, in handen van zijn zoon Jan Knibbens (zie onder III-2).

Hij voorzag in zijn onderhoud als landbouwer (hij had drie "ackerperden" onder de teugels) en brouwer. Voor het jaar 1700 was hij "aennemer der Breuster thinden" voor het kapittel van St. Martinus van Luik. Hij kon evenwel niet aan zijn verplichtingen als inner voldoen omdat een groot deel van de oogst was vernield "wegens de mennigte van mujsen in de gevelten". Om zichzelf mogelijkerwijze te vrijwaren van rechtsvervolging door het kapittel liet hij voor de schepenbank van Breust door een aantal halfwinners en thierendangers hun relaas doen van de door hen geleden schade. Die was inderdaad overweldigend. Zo verklaart Jan Frambach "wel de vierdepart beschadicht te sijn", Peter van Gulpen "ten minsten eene derdepart" enz. Er moet dus een gigantische muizenplaag zijn geweest. de zachte winter van de eeuwwisseling 1699-1700 kan daar mede debet aan zijn geweest³).

Kinderen uit dit huwelijk:

1. Walterus Knibbens, geb. ca. 1665. Volgt III-1.
2. Agnes Knibbens (Knebns), geb. ca. 1666, tr. ca. 1688 Joannes Franssen uit Berneau (België).
3. Sophia Knibben, ged. te Breust in oktober 1670 (precieze datum niet aangegeven: "anno 1670, fine oct(ober) bap(t) isatus est Sophia etc.") (get. Peter Emonds en Maria Lebens). Zij overleed vóór 23-6-1705 (datum afhandeling boedelscheiding ouderlijke goederen).
4. Maria Knibbens, ged. te Breust op 21-10-1673 (get.

Bartholomeus Wijers, scriba, en Nijs Jansen). Zij tr. te Breust op 25-2-1699 met Mattheus Rutten (get. Joannes Knibbens en Anna Lousberchs). Mattheus overl. reeds 3 maanden later op 11-5-1699 te Breust. Maria Knibben(s) hertr. te Breust op 12-4-1706 met dispensatie wegens derdegraads bloedverwantschap met de uit Breust afkomstige Joannes Jegers (get. Wilhelmus Wijers, Cornelius Teuijtt, Maria Agnes Lebens, Aldegundis Jegers en Anna Emonds), een zoon van Joannes Jegers en van Elisabetha Vincent(s). Zie geneagram 1. Maria Knibbens overl. te Eijsden op 8-7-1729 ("subita morte () hora tertia post meridiem"). Joannes Jegers overl. te Eijsden, voorzien van de laatste sacramenten, op 15-7-1744.

5. Joannes Knibbens, geb. ca. 1677. Volgt III-2.

II-2 (zoon van I) Peter Knubben (Knibben),

geb. omstreeks 1640 als zoon van Walterus Knibbens en Sophia Rutten. Hij tr. Heer 27-9-1661 met Jehenna Dortans (get. Jacob Dortans frater sponsi, Joanne Knippen, Aleijdis Knibben en Gertrudis Dortans). Hij is vermoedelijk rond 1683 overleden en moet een aanzienlijke bron van inkomsten hebben gehad. Hij had namelijk een lening opgenomen van liefst 2745 gulden bij Jacob Heldewier. Zijn broer Jan en zijn schoonbroer Jan Dortans (Dorretans) waren aangesteld als voogden over de kinderen. Zijn echtgenote verkocht in laatst genoemd jaar een wei "gelegen tot Broeckhem onder Houthem". Met de opbrengst daarvan betaalde ze de "verloopen interesse" op de genoemde lening⁴). Volgens een niet nader genoemde bron in het familieblad Marutgen bewoonden ze het huis "In t Sweert" gelegen in de rechtstraat te Wijck. Op 13-3-1684 zou ze het huis verkocht hebben aan Peter Delhougne die in genoemd huis een brouwerij en een uitspanning erop na hield. Wellicht was Knibbens ook brouwer en had hij die grote geldsom geleend om zijn nering te kunnen uitoefenen.

Kinderen uit dit huwelijk:

1. Sophia Knibben, ged. Heer 30-10-1663 (get. Arnoldus Kicken voor Reijnerus Sleijpen en Nitta Sleijpen voor Aleijdis Smets). Tr. Heer, 25-9-1691 met Adam Berghsteijn uit Maastricht, St. Nicolaasparochie (get. Joannes Raets).
2. Cornelia Knibben. Tr. Petrus Dolmans, ged. St. Martinuskerk, Wijck-Maastricht, 18-11-1655, als zoon van Petrus Christiaan Dolmans en van Johanna Banens.

Nog niet bevestigd maar wel waarschijnlijk:

3. Aleijdis Knubbens, tr. Martinus Pluijmaeckers uit Gronsveld. Zij woonden in Gronsveld en overl. aldaar op 29-11-1732 (Martinus) en op 1-1-1737 (Aleijdis).
4. Ida Knubbens (Knibbens), tr. Heer 21-6-1708, vi rubri sigilli, met Thomas Hondts (get. Wilhelmus Dortan, Maria Anna Dortan en Christianus Muters).
5. Agnes Knibbens, tr. Breust 9-2-1699 met Mattheus Rutten (get. Gerardus Lantmeters en Joanna Knibbens).
6. Joanna Knibbens.

III-1 (zoon van II-1) Walterus Knibbens,

geb. omstreeks 1665 als zoon van Joannes Knibbens en Beatrix Braeken. Hij tr. te Breust met vrijstelling van de

drie roepen ("vi rubri sigilli") op 5-3-1695 met de uit 's Gravenvoeren (België) afkomstige Maria Lousbergs (get. Mathias Ruth en Maria Knibbens). Van dit echtpaar werden enige kinderen te Breust gedoopt. Naderhand verhuisden zij naar 's Gravenvoeren (België).

Kinderen uit dit huwelijk:

Te Breust, St. Martinuskerk werden gedoopt:

1. Anna Maria Knibben, ged. 8-12-1695 (get. Joannes Knibben en Joanna Aussems). Zij tr. te Eijsden voor de dominee op 29-4-1731, ondertr. 14-4, met de uit Feneur (België) afkomstige Pieter de Labeij.
2. Joannes Knibben, ged. 31-3-1697 (get. Joannes Franssen en Maria Knibben).

N.B. Één van zijn kinderen, of zijn neefje Wauter, zou naar de Latijnse School in Hoog-Cruts gaan (aankomst 7-10-1725, laatste vermelding (betaaldag) 3-1-1727)⁵).

III-2 (zoon van II-1) Joannes Knibbens,

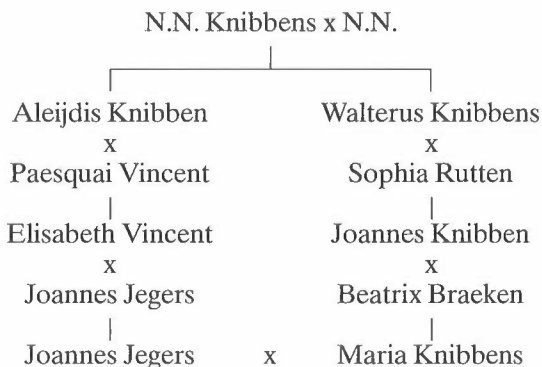
geboren omstreeks 1677 als zoon van Joannes Knibbens en Beatrix Braeken. Hij tr. Breust op 28-3-1699 met Maria Lensens (get. Mattheus Rutten en Catharina Hoens). Hij was burgemeester ("burgimager") van Breust (1722, 1725). In 1703 kocht hij 3 grote roeden land gelegen "boven het Haeghsken, Bruester goet" van Laurens Snijders voor 90 gulden⁶). Kort daarna, op 23-6-1705, verkreeg hij door aankoop van de mede-erfgenamen van zijn ouders, het op de Breusterstraat gelegen ouderlijk huis in bezit, alsook "den brouketel ende geheel brouwgetuijgen", "3 ackerperden ende een veulen met alle getouwen daertoe staende", "wagekarren, ploegen, eege ende alles totte laboer sorterende". Hij moest er in totaal 2350 gulden brabant maastrichter koers voor neertellen⁷).

Maria Lensens die steevast Maria Mertens en Meertens werd genoemd overl. te Breust op 25-4-1722 aan de gevolgen van "febri, vulgo de herstskranckde". Joannes overl. te Breust op 7-11-1725. Eerst in 1736 gingen de kinderen ertoe over de "noch onverdeelt gebleven" onroerende goederen te verdelen. Deze bestonden nog uit 7 grote roeden wei gelegen in de Trefferstege, 5 grote roeden land gelegen "in den Sant oft Haelstraet" "besajit met terve", 6 grote roeden land gelegen in de Schelbricht "onbesajit" en 3 grote roeden land gelegen boven het Heeghsken (zie voor aankoop hierboven). Jan Knibbens had zo slecht nog niet geboerd en gebrouwen naar het zich laat aanzien! In de nalatenschap zaten ook nog 15 grote roeden weijde "genaemt Mourenhoff gelegen aen de Bruesterstraet" die hij sedert 1712 in erfpacht had voor 32 gulden per jaar van het kapittel van Luik. Klaarblijkelijk gingen die contracten geruisloos over op de erfgenamen van de oorspronkelijk contractnemers. Bij de verdeling liet Waltherus (Wauter) Knibbens, een van de kinderen, zich vertegenwoordigen door zijn gelijknamige oom uit 's Gravenvoeren, bij wie hij ook inwonend was⁸).

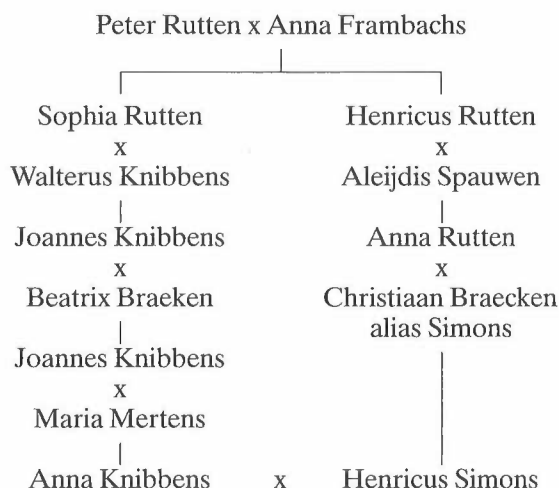
Kinderen uit dit huwelijk (alle geboren en gedoopt te Breust):

1. Beatrix Knibbens, ged. op 18-3-1700 (get. Peter Waeijraej en Maria Loesberch). Overl. op 5-jarige leeftijd te Breust op 22-12-1705.
2. Anna Knibbens, ged. op 22-1-1702 (get. de heer Joannes Franssen en Anna Crijns). Overl. vóór 26-1-1703.

3. Anna Knibbens, ged. op 26-1-1703 (get. de heer Waultherus Knibbens en Elizabeta Peters). Zij tr. Breust op 8-7-1723 met dispensatie wegens een gemengde derde en vierde graads bloedverwantschap met de uit Eijsden afkomstige, 19 jaar oudere Henricus Simons (Sijmons) (get. Mattheus Rutten en Beatrix Knibbens). Zie geneagram 2. Het huwelijk werd voor de dominee te Eijsden voltrokken op 11-7-1723, ondertr. op 23-6. Henricus Simons (Sijmons) werd ged. te Breust op 24-8-1681 als zoon van Christiaan Simons alias Braecken en van Anna Rutten. Hij overl. te Breust op 1-8-1748. Anna Knibbens overl. te Breust op 5-1-1768.
4. Maria Joanna Beatrix Knibbens, ged. op 21-1-1707 (get. Petrus Joannes Jegers en de edele vrouwe Maria Joanna Hiacinta Recule echtgenote van de edele heer H. van der Tomm, drossaard van Breust). Zij blijkt steeds Beatrix genoemd te worden onder weglating van haar eerste twee doopnamen. Zij tr. te Breust op 24-2-1727 met de uit Eijsden afkomstige Wilhelmus Huben (get. Anthonius Theunissen en haar nicht Maria Knibbens uit 's Gravenvoeren (België)). Dit huwelijk werd voor de dominee te Eijsde ingezegend op 23-2-1727, ondertr. op 7-2. Willem Houben overl. op 7-3-1750 te Eijsden. Beatrix Knibbens overl. aldaar op 18-6-1779.
5. Joannes Knibbens, ged. op 16-1-1709 (get. Petrus Schroeun en Maria Knibbens). Op 14-7-1730 was hij "nu over het jaar begeven hebbende in het eensaem leven en staet van Eremijt, ende staende als nu om in den selven staet op den 31ste deses ontrent Achel gelegen in de Luijxe Kempen in hun convent aldaer geproft te worden, ende alsoo sich tenemael aff te snijden van dese idle werlt". Hij maakt zijn testament op over de goederen die hem uit de onverdeelde boedel van zijn ouders toekomen. Hij wil dat ze verdeelt worden over zijn "drij susters en eenen broeder", met uitzondering van het deel dat hij zou ontvangen "in de weijde op de Breusterstraet, tegenover het stockhuijs" (dat gaat naar zijn jongste zuster Marieken en zijn broer Waltherus) edoch e.e.a. pas nadat hij geproft is! In 1736, hij is dan inmiddels "Eremijt van het derde order van den Seraphijnsen vader St. Franciscus in het Bisdome van Keulen", herroept hij zijn vorige testament en maakt een nieuw. Uit de nalatenschap van zijn ouders ontving hij in genoemd jaar 3 grote en 10 kleine roeden wei. Hij testateerde die ten gunste van zijn zus Beatrix, met dien verstande dat zij aan Anna 25 gulden en aan Wauter 50 gulden moest geven en daarenboven moest zij "immediate-lijk" na zijn overlijden 50 missen ad 10 stuivers in de parochiale kerk van Breust laten lezen. Het spreekt voor zich dat hij zich het recht behield alles te wijzigen en dat een en ander pas na zijn dood kon worden gerealiseerd⁹⁾
6. Walterus (Wauter) Knibbens, ged. op 26-11-1711 (get. Joannes Patrus Wijers en mevrouw Clara van der Tomm). Was inwonend bij zijn gelijknamige oom te 's Gravenvoeren.
7. Maria Knibbens, ged. op 9-6-1715 get. Godefridus Keunincks voor zijn vader Joannes Keuninckx uit Heer en Beatrix Frambach). Zij overleed tussen 14-7-1730 (testament van haar broer Jan) en 5-11-1736 (verdeling restant onroerende goederen ouderlijke boedel).

Geneagram 1.
Derde graadsbloedverwantschap tussen Joannes Jegers en Maria Knibbens.

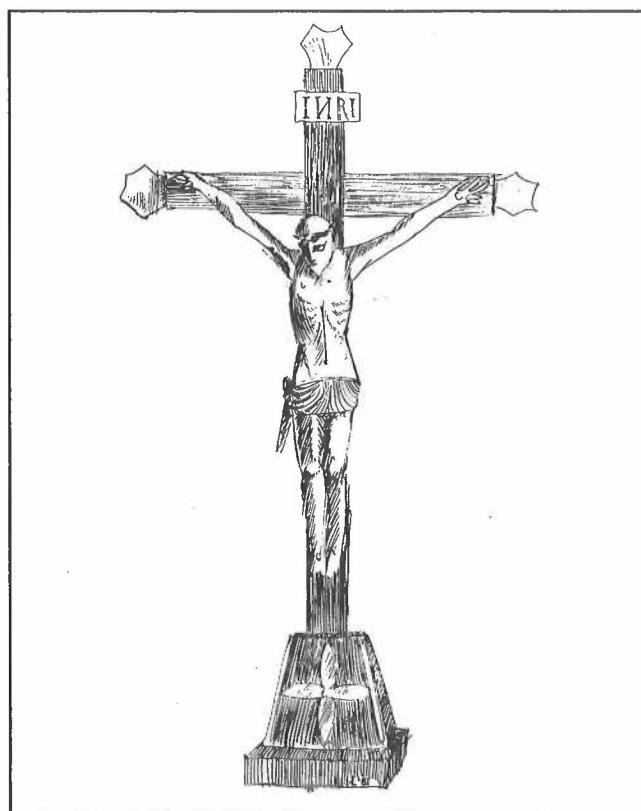
Geneagram 2.
Gemengde derde en vierde graadsbloedverwantschap tussen Anna Knibbens en Henricus Simons.

NOTEN

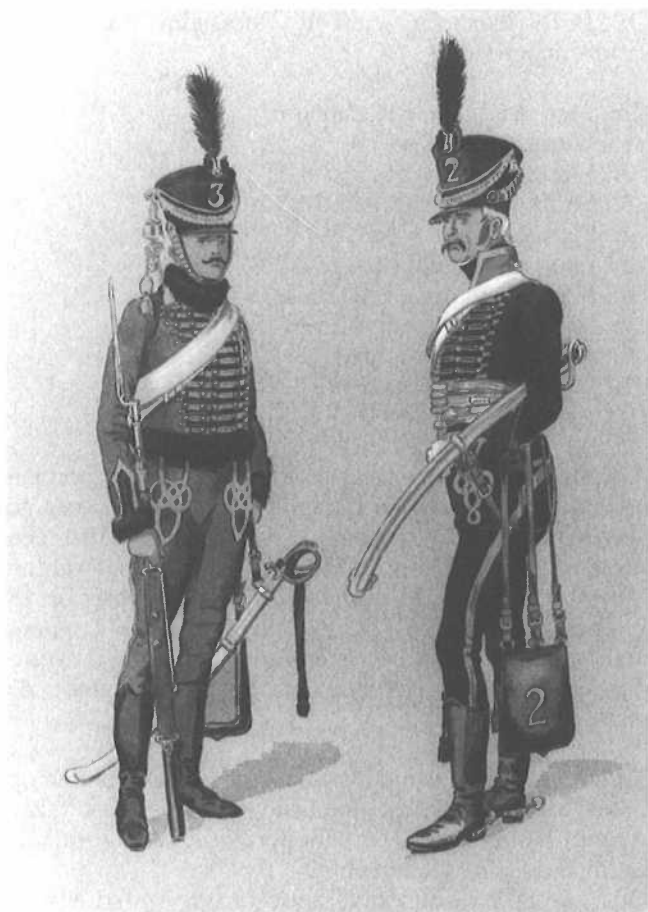
1. RAL, LvO 5329, Overdrachten Eijsden, d.d. 23-7-1647.
2. Stadsarchief Maastricht, fonds notarissen, notaris Veestraten, inv. nr. 1276, acte d.d. 18-7-1680. Idem RAL, LvO 5953, Overdrachten Heer, gerealiseerd 13-2-1682.
3. RAL, Archief Breust, Overdrachten, voorl. inv. nr. 23, fol. 3, acte d.d. 20-1-1701. Aangaande weercondities: M.P. Gutman, War and rural life in the early modern low countries, Assen 1980, (Maaslandse Monografieën deel 31), pag. 224.
4. Stadsarchief Maastricht, fonds notarissen, notaris Veestraten, inv. nr. 1277, acte d.d. 3-12-1683.
5. R. de La Haye, De latijnse school van Hoog-Cruts. Met een lijst van leerlingen, in: Publications, 1986, deel 122, pag. 134.
6. RAL, Archief Breust, Overdrachten, voorl. inv. nr. 23, fol. 52, acte verleden op 15-12-1703 voor notaris Wijers, gerealiseerd te Breust op 7-1-1704.
7. als voren, fol. 96, acte verleden op 23-6-1705 voor notaris Lebens, gerealiseerd te Breust op 16-11-1705.
8. RAL, fonds notarissen, notaris Sijmons te Eijsden, inv. nr. 199, acte d.d. 5-11-1736. Aangaande erfpacht zie Overdrachten Breust realisatie d.d. 30-1-1719; acte verleden voor notaris J.R. Cavrenne te Luik op 23-2-1712.
9. Notaris Sijmons als voren d.d. 6-11-1736.
10. Het vermoeden aangaande de identiteit van zijn ouders, Kwartierstaat Bouvrie, kwartieren 2524 en 2525, dit tijdschrift jrg. 19, nr 2, 1991, pag 56 wordt niet bevestigd. Het blijken aldus te zijn Jan van Scharn de oude en Elij Willems.
11. Ontleend aan J. Belonje, Genealogische en heraldische gedenkwaardigheden in en uit de kerken der provincie Limburg, in: Publications, 1960-1961, deel 96-97, pag 85.

543 Janssen J., Maastricht, Orde St. Helena
 544 Gordijn G. J., Maastricht, idem
 545 Lanciot J. J., Maastricht, idem
 546 Grap F. of J. G., Maastricht, idem
 547 Hollweijn J. G., Maastricht, idem
 548 Foy L. F., Maastricht, idem
 549 Chatelion, Maastricht idem (Eerste letters doopnaam is Chr.) Een naamgenoot van hem t.w. Jozef Chatillon uit Venlo stierf te Castello op 13-4-1813
 550 Wurstijserd, Maastricht, idem (letters van zijn doopnamen C. R. G.)
 551 Florin P., Maastricht, idem
 552 Castel Z., Maastricht, idem
 553 Florance, Maastricht, idem
 554 Gemmeke J., Maastricht, idem
 555 Geurts C., Maastricht, idem
 556 Goffin J., Maastricht, idem
 557 Hertogstz J., Maastricht, idem
 558 Coenegracht H. J. C., Maastricht, idem (*1792) Hij was de voorvader van A. H. G. Coenegracht, gedoopt te Beegden 13-12-1835 en overl. te Mesch 29-7-1890, op 14-1-1862 geh. met Maria Mechtilde Hub. Reynen, geb. Echt 17-9-1842, huw. datum 14-1-1862. A. H. G. Coenegracht was van 1869 tot 1872 burgemeester van Echt. Het 6e kind van het echtpaar Coenegracht-Reynen t.w. Chr. H. H. G., *31-10-1869 was eigenaar en woonde op Kasteel De Berckt te Baarlo en was burgemeester van Maasbree (waaronder Blerick). Uit publ. 1935 blz 275 en uit Baarl. Sprokkelingen nr. 4 "Het Landgoed "De Berckt".
 559 Fijma J. B., Maastricht, idem
 560 Theunissen P., Maastricht, idem
 561 Raes T., Maastricht, idem
 562 Osten J. B., Maastricht, idem
 563 Moyse M., Maastricht, idem
 564 Gilly de Moutela, Maastricht, idem
 565 Mol L., Maastricht, idem
 566 Lotte J., Maastricht, idem
 567 Limburg J., Maastricht, idem
 568 Belfroid L., Maastricht, idem
 569 Debieberstein, Maastricht, idem
 570 Cox J. M., Maastricht, idem
 571 Muller H., Maastricht, idem
 572 Scholberg J., Maastricht, idem
 573 Bonnier Ch. J., Maastricht, idem
 574 Bronckers J. L., Maastricht, idem
 575 Hendricks H., Maastricht, idem
 576 Naus J. Fr., Maastricht, idem
 577 Sellings S., Maastricht, idem
 578 Scholbergs J., Maastricht, idem (zie ook nr. 572. Neef ?)
 579 Bancurd D., Maastricht, idem
 580 Bancurd P., Maastricht, idem
 581 Bastiaens, Maastricht, idem
 371 Bauduin Hendrik, idem, *25-2-1794, †19-10-1863
 582 Demesters J., Maastricht, idem
 583 Dorgé G., Maastricht, idem
 584 Errens J. P. L., Maastricht, idem
 585 Essinger W., Maastricht, idem
 586 Frederiks J., Maastricht, idem
 587 Freydaal F., Maastricht, idem
 588 Frijns G., Maastricht, idem

589 Guffens J. A., Maastricht, idem
 590 Heynen G., Maastricht, idem
 591 Huveneers, E., Maastricht, idem
 592 Krool J. M., Maastricht, idem
 593 P., Maastricht, idem. Mogelijk is dit dezelfde militair die in de Bataafse Republiek (pro-Frans) gediend heeft, daar ingeschreven als Pieter Nollie.
 594 Otterbach S., Maastricht, idem
 595 Rouette, voornaam niet bekend, Maastricht, idem
 596 Signette, Maastricht, idem
 597 Stuber F., Maastricht, idem
 598 Walpots H., Maastricht, idem
 599 Zöll of Löll, U., Maastricht, idem
 600 Hollander J., Maastricht, idem
 601 Schelters J. P., Maastricht, idem
 602 Adriaens J., Maastricht, idem
 603 Borgée P., Maastricht, idem
 604 Berlijns J. F., Maastricht, idem
 605 Michiels J., Maastricht, idem
 606 Roockx P. J., Maastricht, idem
 607 Panhuysen J. M., Maastricht, idem
 608 Thilly R., Maastricht, idem
 609 Willemunster J., Maastricht, idem
 600 Faessen J. P., Maastricht, idem
 611 Vrancken P. L., Maastricht, idem
 Eventuele aanvullingen op de namen van soldaten onder Napoleon zoals bekende verblijfplaatsen, datums, regiment, bataillon- en compagnie nummers worden gaarne ontvangen om de bestaande documentie ten gunste van belangstellenden zoveel als mogelijk uit te breiden.

Bijgevoegde pentekening is gemaakt van een kruisbeeld dat door een soldaat van Napoleon op terugtocht uit Rusland werd meegebracht naar een plaats in het huidige Limburg. (tekening Hans Lemmen 1981).

Huzaren van het 2e en 3e regiment in het uniform van 1807. Foto welwillend ter beschikking gesteld door het Koninklijk Nederlands Leger- en Wapenmuseum "Generaal Hoefer" te Delft.

Soms kun je in archieven bij het doen van onderzoek onverwachte gegevens tegen komen.

Zo kwam ik, als vrijwilliger werkzaam bij de archiefdienst van de gemeente Roosendaal en Nispen, bij het analyseren van de resolutieboeken van schout en schepenen der vrijheid Roosendaal en de heerlijkheid Nispen van 1671-1811 in een ingekomen stuk de naam tegen van ARNOLDUS DOLDERS uit Geulle.

Als je voorouders en jijzelf je eerste twee levensjaren in Geulle hebben gewoond, trekt zo iets extra je aandacht en probeer je iets meer van betrokkene op te sporen.

De huidige provincie Noord-Brabant maakte vanaf 1806 deel uit van het Koninkrijk Holland met als koning Lodewijk Napoleon, de broer van de Franse keizer Napoleon Bonaparte, totdat in 1810 het Koninkrijk Holland werd ingelijfd bij het Franse keizerrijk hetgeen met Limburg al in 1795 was geschied.

Lodewijk Napoleon had een leger nodig en hiervoor werden overal vrijwilligers geworven. De slechte economische toestand toentertijd en het vooruitzicht een aardige premie te krijgen deed vele jongemannen besluiten om dienst te nemen.

Blijkbaar was het in het leger niet al te best want het aantal deserteurs was erg groot. Regelmatig werden

lijsten met namen van deserteurs toegezonden aan de gemeentebesturen en hun justitiedienaren.

In een van die lijsten komt ARNOLDUS DOLDERS voor.

Voor 't Land
Litt. C.

EXTRACT uit het Verbaal van
het verhandelde bij den Land-
drost van Brabant.

Dingsdag den 21en Julij 1807

Gelezen Missive van Zijne Excellentie den Minister van Oorlog, geschreven in den Haag den 4en dezer Maand No. 39, en is dienovereenkomstig besloten:

1e Aan alle Officieren, Schouten en Gemeentebesturen binnen dit Departement, bij Extract dezer, te doen toekomen de lijst met de Signalementen van de gedeserteerde Manschappen der differente Corpsen van de Armée des Konings, luidende deze lijst, als volgt:

"Naamlijst der Deserteurs van de Garde en

"Armée des Konings, ingevolge de aan het Ministerie

"van Oorlog ingezonden Extracten uit de Stamboeken, "laatsten Junij 1807 ingesloten."

.....

64. "Arnoldus Dolders geboren te Geul bij Maastricht, oud 17jaren, lang 5 voet, van ambacht Smid, hebbende zwart haar en wenkbrauwen, blaauwe oogen, ordinaire neus en mond, ronde kin, glad en vol van wezen."

"Den 16den Junij 1807 is gedeserteerd van het 3e Regiment Huzaren."

.....¹⁾

Het 3e regiment huzaren was in 1807 gelegerd in Bergen op Zoom.

Stamreeks DOLDERS

I DOLDERS Henricus

afkomstig uit Elsloo, aldus de aantekening van de pastoor te Geulle bij de doop van zijn kinderen; (In de DTB-boeken van Elsloo komt de familienaam Dolders niet voor).

geb. ca. 1685; overl. te Geulle 5-12-1760; geh. met TILMANS Barbara (ged. te Geulle 29-1-1687 dochter van Leonardus en ONSEL Margareta, overl. te Geulle 18-5-1767, weduwe).

Kinderen R.K. ged. te Geulle:

1. Odilia, ged. 11-3-1712 (get. Leonardus Tilmans voor Leonardus Ghelissen en Elisabeth Tilmans), overl. te Geulle 1-4-1712.
2. Leonardus, ged. 21-2-1713 (get. Henricus Hendrix voor Carolus Tilmans en Mechtldis Ghelissen), overl. te Geulle 9-4-1713.
3. Odilia, ged. 23-3-1714 (get. Gerardus Tilmans voor Arnoldus Tilmans en Elisabeth "niet vermeld" voor Anna Damen).
4. Catharina, ged. 11-11-1716 (get. Joannes Dolders en Margarita Tilmans), overl. te Geulle 9-12-1730 aan buikloop.
5. Joannes volgt II.

6. Margarita, ged. 28-4-1724 (get. Gerardus Houben en Elisabeth Hornecken) overl. te Geulle 29-11-1730 aan buikloop.

II DOLDERS Joannes

ged. te Geulle 1-10-1719 (get. Gerardus Tilmans en Elisabeth Tilmans voor Petronella Ghelissen uit Elsloo), overl. te Geulle 16-7-1808, 88½ jaren oud, tijdens het oogsten van de gerst, geh. te Geulle 3-5-1744 met KORTLEVEN Beatrix (uit Uijkhoven, overl. te Heulle 18-8-1787).

Kinderen R.K. ged. te Geulle:

1. Henricus, ged. 30-12-1744 (get. Conrardus Paulissen voor Joannes Cillen en Anna Mens voor Elisabeth Kortleven), overl. te Geulle 7-11-1769, ongehuwd.
2. Michael, ged. 9-3-1747 (get. Hermannus Paulissen voor Andreas Kortleven en Maria Tilmans), geh. te Geulle 20-11-1774 met Maria Catharina ROX uit Maastricht, St. Catharinaparochie.
3. Barbara, ged. 25-10-1749 (get. Joannes Paulissen voor Leonardus Gijsen en Helena Paulissen), overl. te Geulle 16-4-1756.
4. Joannes, ged. 5-9-1752 (get. Joannes Paulissen voor Aegidius Kortleven en Gertrudis Janssen), geh. te Geulle 3-10-1784 met Anna Maria DIRIX uit Uijkhoven.
5. Petrus, volgt III.
6. Arnoldus, ged. 1-11-1758 (get. Joannes Palissen voor Arnoldus Franssen en Elisabeth Janssen), geh. te Geulle 6-7-1794 met Catharina GIJSEN (ged. te Geulle 20-4-1750 dochter van Petrus en Gertrudis QUACKX uit Colonia (Keulen), overl. te Geulle 25-1-1799, 40½ jaren oud).
7. Leonardus, ged. 12-12-1762 (get. Hermannus Kortleven en Catharina Gijsen).

III DOLDERS Petrus

ged. te Geulle 1-12-1755 (get. Henricus Doldes en Odilia Kortleven), overl. te Geulle 20-2-1790, 34 jaren oud, geh. te Geulle 4-12-1785 met NOTTEN Maria Gertrudis (ged. te Geulle 15-1-1756 dochter van Arnoldus en LUIJTEN Petronella, overl. te Geulle 10-5-1799, 42½ jaren oud).

Zij hertrouwt te Geulle 7-8-1791 met PAULISSEN Jacobus ged. te Geulle 18-3-1759 zoon van Joannes en SCHULS Mechtildis. Uit dit huwelijk worden 3 kinderen geboren).

Petrus wordt genoemd als vader van de op 14-5-1779 te Meerssen gedoopte Joannes Petrus, onwettige zoon van Anna Maria Maesen (get. Petrus Vrancken en Petronella Maessen). Het kind is overleden te Moorveld op 20-6-1779.

Tijdens zijn huwelijk is Petrus dragonder onder het regiment van de Prins van Hessen-Cassel, aldus het protestants trouwboek. In 1788 is hij ook dragonder.²⁾

Kinderen R.K. ged. te Geulle:

1. Beatrix, ged. 3-5-1786 (get. Joannes Paulissen voor Joannes Dolders en Elisabeth Notten), overl. te Geulle 28-7-1786.
2. Arnoldus, volgt IV.³⁾

IV DOLDERS Arnoldus

ged. te Geulle 1-12-1788 (get. Arnoldus Dolders en

Mechtildis Notten), overl. te Reckheim 1-2-1841, geh. te Reckheim 25-5-1809 met THONE Maria Helena (ged. te Reckheim 15-1-1790 dochter van Pieter Antoon en OPSTEIN Cornelia, overl. te Reckheim 1-12-1869), smid van beroep.

Kinderen R.K. ged. te Reckheim:

1. Marie, ged. 3-8-1810.
2. Marie Cornelia, ged. 15-8-1812.
3. Maria Marguerite, ged. 26-12-1814.
4. Petrus Antonius, ged. 2-9-1817.
5. Leonardus Hubertus, ged. 28-9-1819.
6. Maria Catharina, ged. 26-2-1821.
7. Maria Elisabeth, ged. 25-6-1823.
8. Joannes Hubertus, ged. 18-12-1825.
9. Maria Helena, ged. 3-7-1828.
10. Arnoldus, ged. 6-9-1830.⁴⁾

Arnoldus is reeds op jonge leeftijd wees. Om te voorzien in de voogdij wordt door de familie van de jonge wees, na het overlijden van zijn moeder op 10 mei 1799, een verzoek ingediend bij de vrederechter van het kanton Meerssen. Tijdens de zitting van de vrederechter op 18 Prairial VII (6-6-1799) wordt als voogd Michel Dolders, oom van vaderszijde, voorgedragen. Nadat hij de voogdijschap heeft aangenomen wordt Michel door de vrederechter beëdigd.

Tijdens de zitting van de vrederechter van Meerssen op 26-5-1806 wordt tot toezienend voogd aangewezen Arnold Notten, oom van moederszijde, en als zodanig beëdigd door de vrederechter.

Op 3-6-1808 wordt op verzoek van de voogd Michel Dolders voor de vrederechter een "emancipatie-verklaring" (een soort beperkte handlichting) afgegeven. Arnold is dan 18 jaar.

De familieraad acht Arnold "tres capable d'être emancipé". Hij krijgt als curator Jean Dolders, oom van vaderszijde.

Tevens wordt hem op verzoek van zijn voogd Michel Dolders toestemming verleend onroerende goederen, gelegen te Geulle, te verkopen wegens voorgenomen huwelijk en vestiging in Rekem, kanton Mechelen, als hoefsmid.

Met de opbrengst van de verkochte goederen in Geulle wil hij andere goederen kopen, die gelegen zijn in de gemeente Rekem.⁵⁾

Arnold Dolders is ingeschreven als dienstplichtige behorende tot de lichte 1808. Als beroep wordt vermeld: ferblantier (blikslager).

In de lijst van dienstplichtigen, gedateerd 11-5-1807, staat vermeld dat hij afwezig is en in Holland verblijft (hij is dan huzaar in het leger van Lodewijk Napoleon, koning van Holland).

Later krijgt hij vrijstelling wegens huwelijk bij beschikking van de Recrueringsraad van 27-4-1812, no. 3, art. 23.

Op 19-4-1812 blijkt hij aangewezen te zijn voor dienstneming bij het 76e Cahort van de Nationale Garde te Maastricht. Als beroep wordt opgegeven hoefsmid.

Op een lijst van 64 dienstplichtigen uit Reckheim, die nog niet in dienst zijn geweest en die - na de bevrijding - mogelijk verplicht worden toe te treden tot de Nationale Militie van het Koninkrijk der Nederlanden, komt Arnoldus voor onder volgno. 41. Deze lijst is opgemaakt op 27-5-1814 door de burgemeester van Reckheim.⁶⁾

NOTEN

1. Gemeente archief Roosendaal, resolutieboeken van schout en schepenen, nr. 28, folio 187 R, 6-8-1807.
2. Vriendelijke mededeling van de heer Mr. A.M.A. Maassen te Maastricht en De Sjakel, uitgave Heemkunde Vereniging "Gäöl" te Geulle, nr. 503, jaargang 43, november 1989.
3. D.T.B.-boeken van Geulle, Meeressen en Elsloo.

4. Vriendelijke mededeling van de heer G.M.J.P. Voncken te Maastricht.
5. Vriendelijke mededeling van de heer Mr. A.M.A. Maassen te Maastricht.
6. Mr. A.M.A. Maassen Maastricht 1985, Conscription Militaire 1798-1814, blz. 139 en 140.

VERVOLG: Genealogie Ritzen (pag. 60)

K. G. L. HOENJET

V (zn. van IV)

Reinerus Ritzen

ged. Heerlen 17-4-1756 (get. Reinerus Roosboom, Anna Cloot), landbouwer, tr. Schaesberg 26-6-1792 (get. Aegidius Rutters, Anna Heuts) met:

Maria Josepha Ruijters (Rutters)

ged. Schaesberg 28-10-1764 (get. Aegidius Jongen, Maria Rutters), dr. van Wilhelmus Ruijters en Catharina Jongen.

Uit dit huwelijk:

1. Maria Catharina, ged. Schaesberg 28-4-1793 (get. Werner Smeitz).
2. Wilhelmus, ged. Heerlen 12-5-1797 (get. Wilhelmus Ruijters, Maria Sibilla Ritzen).
3. Maria Josepha, geb. Heerlen 11 Frimaire VIII 2-12-1799, overl. Heerlen 15 Frimaire VIII 6-12-1799.
4. Odilia Catharina, geb. Heerlen 25 Brumaire IX (16-11-1800).
5. Joannes, geb. Heerlen 18 Vendemaire XII (11-10-1803).

V-2 (zn. van IV-2)

Joannes Leonardus Ritzen

ged. Heerlen 5-5-1773 (get. Petrus Jacobus Vragien, Maria Elisabeth Ritzen), tr. Heerlen 10 Florial XII (30-4-1804) met:

Maria Elisabeth Otten

ged. Eijs 7-8-1782, dr. van Joannes Otten, landbouwer, en Maria Catharina van Houtem.

Uit dit huwelijk:

1. Maria Odilia Alouisa, geb. Heerlen 26 Germinal XIII (16-4-1805), overl. Heerlen 26 Floreal XIII (16-5-1805).
2. Joannes Josephus Leonardus, geb. Heerlen 27-6-1806.

Linie II

II-3 (zn. van I)

Henricus Ritzen

ged. Heerlen 16-8-1617 (get. Claes Krusssen), overl. Hoensbroek 8-6-1655 (37), tr. Hoensbroek 20-7-1645 met:

Margaretha Cloets (Cloots)

ged. Hoensbroek 12-3-1624 (get. ?), dr. van Leonardus Cloets en Maria Vleugels.

Zij hertrouwde Heerlen (Ned. Herv.) 30-12-1657 (get. Florens Rietraet, broer van de bruidegom, en Enken Essers, nicht van de bruid) met:

Wernerus Rietraet

overl. Hoensbroek 27-5-1706.

Uit het 1e huwelijk:

1. Aleidis, ged. Hoensbroek 17-11-1647.

2. Leonardus, volgt III onder stam A.

3. Jacobus, volgt III-2 onder stam B.

4. Maria, ged. Hoensbroek 13-3-165, overl. Heerlen 15-10-1733 (78), tr. Heerlen 18-4-1682 (get. Mathias Mens, Leonardus Ritzen), met: Joannes Meens, geb. ca. 1636. pachter van de hoeve "Muschenbroek" onder Heerlen, overl. aldaar 14-5-1713, verm. zn. van Mattias Meens en Joanna Muijtinx, wedr. uit het 1e huw. van Joanna Meertens, uit het 2e huwelijk van Catharina Jongen.

Uit het 2e huwelijk:

- a. Ida Rietraet, ged. Hoensbroek 7-10-1658
- b. Henricus Rietraet, ged. Hoensbroek 31-8-1660, overl. Hoensbroek 3-11-1730 (69), tr. Hoensbroek 6-2-1697 met: Elisabetha Aloffs, overl. Hoensbroek 12-9-1728.
- c. Wernerus Rietraet, ged. Hoensbroek 1-8-1662 tr. Hoensbroek 29-2-1688 met: Elisabetha Aloffs
- d. Fredericus Rietraet, ged. Hoensbroek 22-10-1665 tr. Hoensbroek 1-2-1701 met: Catharina Lindemans.

Stam A

III (zn. van II-3)

Leonardus Ritzen

ged. Hoensbroek 24-4-1650, overl. Hommert parochie Amstenrade 23-3-1725 (75), tr.

Judith Aloffs

ged. Schimmert 4-12-1663 (get. Elisabetha Stassen), overl. Hommert parochie Amstenrade 26-1-1739 (75), dr. van Mathias Aloffs en Margaretha Roebroecks.

Uit dit huwelijk:

1. Petrus, ged. Hoensbroek 12-12-1688
2. Margaretha, ged. Hoensbroek 24-9-1690
3. Mathias, volgt IV.
4. Henricus, ged. Amstenrade 15-7-1695 (get. Henricus Rietraet, Joanna Lidemans).
5. Maria, ged. Amstenrade 11-10-1697 (get. Wilhelmus Stijpers, Elisabeth Aelmans).
6. Dionisius, ged. Amstenrade 30-6-1701 (get. Wernerus Rietraet, Dionisius Alofs, Catharina Lindemans).
7. Leonardus, volgt IV-2.

IV (zn. van III)

Mathias Ritzen

ged. Hoensbroek 11-5-1693 (get. ?), overl. 13-8-1776, (86), tr. ???? Amstenrade of Merkelbeek 22-1-1739
Joanna Maria Schaen

IV-2 (zn. van III)

Leonardus Ritzen

ged. Amstenrade 26-8-1704 (get. Leonardus Ritzen, Maria Hackoms), overl. tr. Amstenrade 11-8-1743 (get. Hubertus Alofs, Anna Reumers), ondertr. prot. Heerlen 27-7-1743 (get. Hubert Alofs, Josina Römers) met: (Maria) Catharina Reumers (Römers) bij haar huwelijk j.d. van "de Wijer".

Uit dit huwelijk:

1. Joannes Mathias, ged. Amstenrade 28-8-1744 (get. Mathias Ritzen, Agnes Wijnants).
2. Petrus Leonardus, ged. Amstenrade 5-3-1746 (get. Petrus Crijns, Gertrudis Ritzen).
3. Joannes Petrus, ged. Amstenrade 21-5-1748 (get. Petrus Retraet, Maria Roemers), tr. ???
Maria Catharina Rosenbaum, wed. Nicolaus Crijns
4. Maria Judith, ged. Amstenrade 18-4-1750 (get. Petrus Stevens, Margaretha Ritzen).
5. Maria Agnes ged. Amstenrade 25-2-1752 (get. Paulus Smets, Ludovica Roemers), tr. Amstenrade 2-2-1785 (get. Andreas Linsen, Anna Theresia Ritzen) met:
Henricus Moonen, ged. Voerendaal 8-8-1737, wedr. van Anna Maria Wetzels, zn. van Gerardus Moonen en Joanna Linsen.
6. Wilhelmus, ged. Amstenrade 18-7-1754 (get. Wilhelmus Thijsen, Rosina Roemers).
7. Petrus Dionisius, ged. Amstenrade 21-12-1756 (get. Petrus Dionisius Ritzen, Barbara Römers).
8. Maria Josepha, ged. Amstenrade 7-6-1759 (get. Joannes Cleuters, Maria Alofs), overl. Amstenrade 3-1-1779 (19).
9. Anna Theresia, ged. Amstenrade 17-5-1762 (get. Wilhelmus Bellen, Theresia Wolters).

Stam B

III-2 (zn. van II-3)

Jacobus Ritzen

ged. Hoensbroek 18-8-1652,

tr. Heerlen 9-2-1679 (get. Leonardus Ritzen, Petrus Einmael) met:

Joanna Lindemans

ged. Heerlen 27-2-1660 (get. Laurentius van Opheim, Maria Pingem), dr. van Gerardus Lindemans en Maria Haenraedts.

Uit dit huwelijk:

1. Maria, ged. Heerlen 30-9-1680 (get. Joanna Jacops), overl. vóór 29-10-1682.
2. Maria, ged. 29-10-1682 (get. Joannes Meens, Maria Lindemans), overl. Heerlen 18-2-1739 (56), tr. Heerlen 30-8-1705 (get. Henricus Dortans, Henricus Schepers), ondertr. prot. Heerlen 13-9-1705 (get. Jan Meijers, Margrijet Ritzen) met:
Petrus Meijers, ged. Hoensbroek 8-11-1674, zn. van Joannes Meijers en Catharina Moberts).
3. Margaretha, ged. Heerlen 21-10-1685 (get. Maria Papperts), overl. vóór 4-11-1686.
4. Margaretha, ged. Heerlen 4-11-1686 (get. Wernerus Reetrae, Maria Ritzen), overl. Heerlen 16-1-1746 (59), tr. Heerlen 01-5-1708 (get. Henricus Schepers, Anna Mommertz), ondertr. prot. Heerlen 7-1-1708 (get. Steven Selissen, Klaas Campo) met:
Jacobus Nuchelmans, ged. Heerlen 12-2-1688 (get. Franciscus Eijmael, Anna Meijers), zn. van Joannes Nuchelmans en Margaretha Meijers.

5. Catharina, ged. Heerlen 15-11-1688 (get. Catharina Lindemans, Maria Haenraets), overl. vóór 14-1-1699.

6. Joannes Henricus, ged. Heerlen 26-1-1690 (get. Joannes Henricus Lindemans).

7. Gerardus, volgt IV.

8. Mechtildis, ged. Heerlen 25-9-1695 (get. Henricus Lindemans, Georgius Kersten, Barbara Clots), overl. Heerlen 2-2-1772 (76), tr.
Henricus Kempeners

9. Catharina, ged. Heerlen 14-1-1699 (get. Hermanus Wetzels, Maria Hanrats, Joanna Lernuiseau).

IV (zn. van III-2)

Gerardus Ritzen

ged. Heerlen 27-11-1691 (get. Guilielmus Cornips, Joannes Schepers, Maria Schull), overl. Heerlen 29-4-1753 (61),

tr. Heerlen 5-10-1721 (get. Jacobus Douven, Joannes Bloem), ondertr. prot. Heerlen 13-9-1721 (get. Matthis Ritzen, Hendrik Meertens, Margarith Ritzen, Maria Meertens) met:

Gertrudis Mertens (Meertens)

ged. Heerlen 27-8-1697 (get. Joannes Visschers, Barbara Mertens), dr. van Jacobus Mertens en Anna Visschers.

Uit dit huwelijk:

1. Joanna Maria, ged. Heerlen 25-10-1722 (get. Jacobus Ritzen, Maria Ritzen, Barbara Mertens), overl. vóór 15-3-1728.

2. Jacobus, volgt V.

3. Joanna Maria, ged. Heerlen 15-3-1728 (get. Hermannus Vraetzen, Matthias Vraetzen, Joanna Halmans).

tr. Heerlen 24-1-1771 (get. Wilhelmus Schepers, Anna Clara Schroen) met:

Petrus Moulen, wedr. van Maria Barbara Ploumen.

4. Anna Maria, ged. Heerlen 10-1-1731 (get. Petrus Meijers, Anna Fisschers, Maria Margaretha Riedrae). tr. Heerlen (Ned. Herv.) 2-10-1763 (ondertr. prot. 17-9-1763, get. Jannes Fredericus Scheilen, Joanna Maria Ritzen) met:

Joannes Henricus Houben, j.m. van de Beitel.

5. Helena, ged. Heerlen 27-8-1734 (get. Henricus Meens, Helena Mertens).

6. Joannes, ged. Heerlen 21-12-1737 (get. Joannes Mertens, Margaritha Ritzen).

V (zn. van IV)

Jacobus Ritzen

ged. Heerlen 22-12-1714 (get. Leonardus Ritzen, Maria Ritzen, Barbara Mertens), "bokkerijder", overl. Heerlen 15-6-1773 (58), tr.

Maria Margarita Visschers

Uit dit huwelijk:

1. Antonius, ged. Heerlen 24-4-1764 (get. Antonius Comas, Joanna Maria Ritzen).

2. Joannes Mathias, volgt VI.

3. Jacobus Joannes Gerardus, ged. Heerlen 25-4-1768 (get. Joannes Henricus Houben, Maria Hensen).

4. Joannes Jacobus, ged. Heerlen 2-9-1770 (get. Joannes Penders, Helena Nuchelmans, Maria Magdalena Degens).

5. Petrus Joseph, ged. Heerlen 28-2-1773 (get.

Nicolaus Bosch. Petrus Moulen, Anna Schils).
(kinderen overleden 18-4-1780 en 27-1-1782)

VI (zn. van V)

Joannes Mathias
ged. Heerlen 29-6-1766 (get. Mathias Ritzen, Gertrudis Mertens), wonend te Voerendaal, tr. Heerlen 20 Brumaire VIII (11-11-1799) met:

Maria Agnes Maes (van Amstenrade??)

geb. ca. 1770 en wonend te Voerendaal, dr. van Jacobus Maes en Joanna Catharina Schillings.

Uit dit huwelijk:

1. Anna Maria, geb. Heerlen 29 Prairial VIII (18-6-1800)

Fragmenten Ritzen

Jacobus Ritzen

ged. Heerlen 27-10-1644 (get. Henricus Kaldenkirchen, Elisabeth Muters), tr.

Joanna Haenbeuckers (Hambukers)

ged. Heerlen 28-3-1644, dr. van Mathias Haenbeuckers en Joanna Wetzels.

Uit dit huwelijk:

1. Catharina, ged. Heerlen 17-6-1669 (get. Maria Boust).

Joannes Ritzen

Bij huwelijk j.m. van Heerlen, overl. Heerlen 23-11-1777, tr. Voerendaal 14-2-1751 (get. Petrus Daemen, Maria Huijnen), ondertr. prot. Heerlen 30-1-1751 (get. Johannes Schoenmakers, Anna Catharina Creusen) met:

Maria Aelmans

ged. Voerendaal 21-11-1724 (get. Ruth. Tissen, Maria Creusen), overl. Gemmenich (B) 29-9-1782) (57), dr. van Henricus Aelmans en Maria Goffin.

Uit dit huwelijk:

1. Anna Maria, ged. Voerendaal 4-8-1751 (get. Mathias Aelmans, Anna Rutten).
2. Henricus, ged. Voerendaal 6-2-1753 (get. Cornelius Panhuijsen, Petronella Krijns), tr. Petronella Smeets.
3. Joannes Caspar, ged. Voerendaal 5-1-1755 (get. Joannes Schoonmaekers, Catharina Aelmans).

4. Anna Catharina, ged. Voerendaal 24-4-1757 (get. Henricus Jansen, Anna Catharina Otten).
5. Maria Elisabetha, ged. Voerendaal 29-7-1758 (get. Joannes Aelmans, Maria Elisabetha Aelmans), overl. Voerendaal 2-8-1786 (34), tr. Voerendaal 10-4-1785 (get. Mathaeus Lintjens, Anna Catharina Ritzen) met:
Wilhelmus Lintiens, ged. Voerendaal 21-11-1751 (get. Nicolaus Lintiens, Maria Kleintiens), zn. van Joannes Henricus Lintiens en Agnes Keulerts.
6. Anna Catharina, ged. Voerendaal 26-2-1762 (get. Dionisius Aelmans, Anna Sophia Schul).
7. Maria Anna, ged. Voerendaal 3-10-1766 (get. Jacobus Hoen, Anna Aelmans).

(Joannes) Henricus Ritzen

ged. Voerendaal 6-2-1753 (get. Cornelius Panhuijsen, Petronella Krijns), j.m. van den nieuwen Eijckholt, tr. Heerlen 27-8-1780 (get. Anna Clara Schroun, Ida Hertzogh), ondertr. prot. Heerlen (get. Caspar Ritzen, Anna Elisabeth Smeets) met:

Petronella Smeets

ged. Heerlen 25-5-1764 (get. Joannes Ubels, Jacobus Smeets, Petronella Senden), dr. van Fredericus Smeets en Maria Nijsten.

Uit dit huwelijk:

1. Joannes Fredericus, ged. Heerlen 3-3-1781 (get. Joannes Fredericus Smeets, Maria Aelmans).
2. Maria Elisabetha, ged. Heerlen 12-1-1783 (get. Caspar Ritzen, Maria Nijsten).
3. Maria Josepha, ged. Heerlen 16-4-1785 (get. Joanna Barbara Smeets, Maria Barbara Dirx, Maria Elisabetha Ritzen).
4. Lambertus Joseph, ged. Heerlen 8-6-1787 (get. Lambertus Smeets, Anna Gertrudis Jongen, Anna Elisabetha Ritzen).
5. Anna Maria, ged. Heerlen 18-8-1790 (get. Joannes Petrus Smeets, Anna Maria Ritzen).

Joannes Fredericus Ritzen

landbouwer

tr. Anna Elisabeth Wijnen

Uit dit huwelijk:

1. Joannes Henricus, geb. Heerlen 18 Messidor VII (7-7-1804).

JOSEF MOSMÜLLER (1719-1790): van Regensburg naar Aken J. M. H. MOSMULLER

De Nederlandse Mosmullers stammen af van naamgenoten in Oost-Berlijn, zoals Mosmiller of Mossmillner, in de middeleeuwen de eigenaar of pachter van een watermolen aan het moeras of in een moerasachtig gebied. Toen Josef in het midden van de achttiende eeuw uit zijn geboorteplaats Regensburg wegtrok, bracht hij deze naam uit het Zuidduitse taalgebied over naar zijn nieuwe verblijfplaats in de omgeving van Aken, die op 500 km. noordwestelijk van Regensburg ligt. Hoe een zoon aan het begin van de negentiende eeuw stamvader van de Nederlandse tak werd, is in dit tijdschrift al aan de orde gesteld⁽¹⁾.

Josef werd in 1719 te Regensburg geboren⁽²⁾. Zijn vader Johann, afkomstig uit Ruhmannsfelden in het Beierse woud, trok naar Regensburg waar hij hoofdkoetsier werd bij Philipp Heinrich freiherr von Jodoci, tussen 1706 en

1740 Oostenrijks gezant bij de Rijksdag in Regensburg⁽³⁾. Zijn moeder heette Margaretha. Haar achternaam heb ik niet kunnen vaststellen. Over Josefs leven blijft veel onduidelijk. Belangrijke gegevens ontbreken, maar toch kan met veel passen en meten een idee van zijn handel en wandel worden gegeven.

In tegenstelling tot wat men zou verwachten, is over de stad Regensburg in de achttiende eeuw vrijwel niets geschreven. Zij was immers van 1663 tot 1806 de permanente zetel van de Duitse Rijksdag⁽⁴⁾. De stad Regensburg had ongetwijfeld een regionale centrumfunctie, bovendien zorgden de adellijke geaccrediteerden voor werkgelegenheid⁽⁵⁾. Het stadsbestuur had geen jurisdictie over de diplomaten, hun medewerkers en personeel. In dit verband is ook belangrijk op te merken dat Regensburg tijdens de Reformatie in 1542 overwegend

protestants werd, met als gevolg dat in de burgerboeken alleen protestantse inwoners werden geregistreerd⁶⁾. Over katholieke inwoners komt men derhalve niet veel meer te weten dan hetgeen de DTB-gegevens van de drie katholieke stadsparochies vermelden⁷⁾. Onderzoek naar Josefs leven belangrijke mededelingen bij het geslacht Jodoci, dat uit Mainz stamde, leverde niets op, evenmin in Wenen bij de opdrachtgever van de gezant⁸⁾. Indien de jeugd van onze voorvader betrekkelijk normaal is verlopen, zal Josef tot ongeveer zijn twintigste jaar bij het gezin zijn gebleven. Mogelijkheden om ook in dienst te treden bij de Jodoci's in Regensburg, zullen met twee oudere broers beperkt zijn geweest, zodat hij elders aan de slag moest. Wellicht heeft hij door het beroep van zijn vader met paarden leren omgaan, mogelijk kennis van vervoer opgedaan. Of hem dit van pas is gekomen kan ik niet aantonen, maar dit is wel aannemelijk. Evenmin weet ik de antwoorden op de vragen waarom en wanneer Josef uit Regensburg wegtrok en in het Akense aankwam. De puzzel komt dus nooit af, maar er is een stukje dat goed in dit geheel past: de Oostenrijkse Successieoorlog (1740-1748), de strijd om de Oostenrijkse erfopvolging.

Laten we eens kijken naar mogelijke verklaringen voor zijn vertrek. Zou hij na de dood van zijn vader in 1742 zijn weggegaan of misschien eerder toen freiherr van Jodoci geen Oostenrijks gezant meer was, ofschoon deze toen de belangen van de stad Passau ging behartigen⁹⁾. Inkomensderving noopte de geaccrediteerde personeel te ontslaan. Is hem toen door de Jodoci's werk elders in het vooruitzicht gesteld, bijvoorbeeld in Mainz? Welke bestaansmogelijkheden waren er voor katholieken in het protestantse Regensburg, dat tijdelijk centraal in de oorlog lag? Vast staat dat stad en streek toen zwaar door oorlogsgeweld werden getroffen¹⁰⁾.

Als ik een en ander tegen elkaar afweeg, is het meest waarschijnlijk dat het vertrek van Josef uit Regensburg in verband staat met troepenbewegingen in en door Beieren. Hij zal zijn meegetrokken met een (Oostenrijkse?) leger troos op weg naar de Oostenrijkse (Zuidelijke) Nederlanden langs de Donau, Main- en Rijnwegen. Deze militaire campagnes vielen op het eind van de oorlog, zodat hij tussen 1746 en 1748, misschien pas in laatstgenoemd jaar in Aken en omgeving belandde¹¹⁾. Diensten genomen in het Oostenrijks leger heeft hij waarschijnlijk niet. Zijn naam komt niet voor in de beschikbare militaire informatie van het Kriegsarchiv in Wenen¹²⁾.

Over Josefs leven in het Akense zijn alleen gegevens bekend uit parochieregisters. In 1751 trouwde hij met Eva Gilles uit Burtscheid in Aken¹³⁾. Wat met dit huwelijk precies is gebeurd, kan ik niet nagaan. Ruim een jaar later werd hij in Alsdorf in de echt verbonden met Eva Schleibach met de vermelding dat hij tevoren in Aken getrouwd was geweest¹⁴⁾. Deze opmerking zou kunnen betekenen dat er geen illegale motieven voor het tweede huwelijk hebben bestaan. Zijn eerste vrouw moet dus of schielijk zijn overleden of heeft een wettige scheiding plaatsgevonden, hoewel in Aken voor beide mededelingen geen bewijzen zijn te vinden.

Josef is eenentwintig jaar met Eva Schleibach getrouwd geweest, waaruit een dochter is voortgekomen: Anna Margaritha, die in 1756 in Alsdorf werd gedoopt¹⁵⁾. Zeven jaar na het overlijden van zijn tweede echtgenote, trouwde hij voor de derde keer, nu met Eva Hendrichs uit

Eupen in Aken¹⁶⁾. Uit dit huwelijk kwamen twee zonen voort¹⁷⁾.

In 1790 overleed Josef Frelenburg als gevolg van een hartaanval. Uit de vermeldingen daarvan in Alsdorf en Frelenburg is op te maken dat zijn dood plotseling kwam en hij in Alsdorf woonde. De mededelingen bij het huwelijk van dochter Anna Margaritha, een half jaar na de dood van haar vader, tonen aan dat zij een rol heeft gespeeld bij de opvoeding van de kinderen uit het derde huwelijk van haar vader. Josefs dertig jaar jongere echtgenote leefde nog in 1811 toen zoon Nicolaus in Ubach over Worms trouwde¹⁸⁾.

Welk beroep Josef heeft uitgeoefend, kan ik niet vaststellen. Het meest voor de hand ligt de deelname aan marskramerij, een vorm van plattelandshandel. Gemakkelijker kan worden vastgesteld waarom hij permanent in de regio Aken is gebleven en bijvoorbeeld niet naar Regensburg is teruggekeerd of doorreisde naar een ander gebied. Na de Oostenrijkse Successieoorlog begon in een uitgestrekt gebied tussen Maas en Rijn een periode van economische groei. Er vond onder meer een stijging van de landbouwproductie en van het inkomen uit de akkerbouw plaats. De aanwas van productie werd gestimuleerd door wijzigingen in de exploitatie van de bodem. Duidelijk kan worden aangetoond dat in de regio Burtscheid-Eupen-Verviers de textielindustrie groeide, mede doordat de afzetmarkten toenamen vooral ten zuiden van Luik en in de Eifel¹⁹⁾. Josef zal zijn levensonderhoud vooral gezocht hebben in deze gebieden, minder in bijvoorbeeld oostelijk Zuid-Limburg. Laatstgenoemd gebied vertoonde een minder stabiele groei dan de haar omringende regio's, bovendien stond de streek langere tijd in een kwade geur als gevolg van de acties en vervolging van de zogenoemde "bokkerijders". Over het laatstgenoemde wordt in recentelijk verschenen literatuur aannemelijk gemaakt dat dit een waandenkbeeld is geweest, maar de tijdgenoot zal het gebied tot ongeveer 1780 liever gemeden hebben²⁰⁾.

NOTEN

1. J.M.H. Mosmüller, Nicolaus Mossmüller (1781-1865): stamvader van de Nederlandse tak, in: Limburgs tijdschrift voor genealogie 20 (1992) 1, 10-11.
2. Bischöfliches Zentralarchiv Regensburg (BZAR), Pfarrmatrikeln, St. Rupert, Taufen, 13 januari 1719, blz. 108.
3. BZAR, Ruhmannsfelden, Pfarrmatrikeln Taufen, 19 maart 1684, bd. 4, blz. 218 FiNr. 39. Mededelingen over het beroep staan in de doopregisters van de parochie St. Rupert in Regensburg, bv. zoals bij de geboorte van zijn oudste zoons in 1716 en 1717, resp. blz. 54 en 77: "Eltern: Xaver Johann Mosmüller u. Margaretha uxor bei Excell. Jodoci Österreichischer Abgesandter" en "Eltern: Johann Mosmüller, Hauptvorreiter bei Österreichischem Abgesandten Jodoci u. Margaretha uxor filius legit". Het boek van Oswald Geschliesser, *Der Reichshofrat* (Wien 1942) bevat gegevens over de Jodoci's, die in keizerlijke dienst stonden.
4. Informatie over de Rijksdag onder meer in: Walter Hubatsch, *Das Zeitalter des Absolutismus 1600-1789* (Braunschweig 1965) 110 e.v.; Günter Barudio, *Das Zeitalter des Absolutismus und der Aufklärung 1648-1779* (Frankfurt am Main 1981) 25, 35, 37, 40, 42, 50-53, 55, 60, 67, 81, 83, 166-169.
5. Regensburg, in: *Historische W.P. III* (Amsterdam-Brussel 1964) 337-338.
6. Mededelingen van het Stadtarchiv Regensburg d.d. 12 september 1990.
7. De parochies: St. Rupert (= St. Emmeram), St. Kassian en Dompfarrei Niedermünster.

8. Bericht van het Stadtarchiv Mainz d.d. 29 oktober 1970. Onderzoek werd verricht in Wenen: Haus-, Hof- und Staatsarchiv, Mainzer Erzkanzlerarchiv en Reichshofratsarchiv.
9. Geen mededeling hierover bij Geschliesser (zie noot 3). Wel vermeld bij het overlijdensbericht van Johann Mosmüller, zie: BZAR, Regensburg, St. Rupert, Pfarrmatrikeln, Beerdigingen, 29 april 1742, bd. 35, blz. 229 FiNr. 828.
10. Vooral in de jaren 1742 en 1743. Zie: R. Ernest Dupuy and Trevor N. Duduy, The encyclopedia of military history (London 1986) 632-633.
11. Idem, 635-636. Zie ook: Myron P. Gutman, War and rural life in the early modern Low Countries (Assen 1980) 229-230.
12. Österreichisches Staatsarchiv, afd. Kriegsarchiv Wien. De monsterlijsten van de keizerlijke regimenten die in de Oostenrijkse Nederlanden waren gelegerd, zijn alleen voorzien van een personenregister van de officieren.
13. Stadtarchiv Aachen, Pfarrmatrikeln St. Peter, Trauungen 19 april 1751, b. 60, blz. 94.
14. Personenstandsarchiv Brühl, Pfarrmatrikeln Alsdorf, Trauungen 6 juli 1752.
15. Idem, Taufden, 4 augustus 1756.
16. Stadtarchiv Aachen, Pfarrmatrikeln St. Jakob, Trauungen 2 februari 1780, b. 59, blz. 1.
17. Idem, Pfarrmatrikeln St. Foillan, Taufden, Mathias 30 oktober 1780 en Nicolaus 30 september 1781.
18. Katholisches Pfarramt St. Castor, Alsdorf, Sterberegister 2 januari 1790; idem, Trauungen 16 juni 1790, blz. 104. Zie ook: Frelenberg, Pfarrmatrikeln, Sterberegister 3 januari 1790; Rijksarchief in Limburg te Maastricht, Burgerlijke stand, Acte de mariage 26 april 1811.
19. J.C.G.M. Jansen, landbouw en economische golfbeweging in Zuid-Limburg 1250-1800. Een analyse van de opbrengst van tienden (Assen 1979) 114-127.
20. Over de minder stabiele groei in de schepenbank Heerlen: J.M.H. Mosmuller, Verhoogde agressieve criminaliteit in de schepenbank Heerlen 1648-1794 (Utrecht 1992) 9 en 14. Over de "bokkerijders": L. Augustus, Vervolgingsbeleid en procesvoering tegen de Bokkerijders. Het ontstaan van een waandenkbeeld, in: PSHAL 127 (1991) 69-154.

TAFEL V-BIS

PATRICK WERDENS

Iets waar veel genealogen zelden of nooit iets van gehoord hebben is het alfabetische register Tafel V-Bis (vijf-bis) op de memorie van successie.

Deze vormt echter een hulpmiddel bij het zoeken naar een memorie van successie of om iemand te vinden die men "kwijt" is geraakt en men wil van deze persoon de overlijdensplaats en datum weten dan is dit register een aardige handreiking hierin.

In de Tafels werden aantekeningen gemaakt met betrekking tot:

1. Overledenen
 - a) ingezetenen des Rijks welke hun domicilium hadden in het ressort van het kantoor
 - b) vreemdelingen die onroerende goederen, in den kring van het kantoor, hebben nagelaten.
2. Schenkers (binnen den kring van het kantoor gevestigd) van goederen aan zedelijke lichamen en bestendige instellingen van de zogenaamde doode hand.

De Tafel V-Bis werd in 1856 ingevoerd en hierin werden, gedurende een bepaalde tijdsperiode variërend van enkele maanden tot 2 jaar, bovengenoemde personen ingeschreven op alfabetische volgorde. Dit register heeft het echter niet lang volgehouden want in 1896 is het weer opgeheven.

Schenkers komen echter maar zeldzaam voor, hoofdzakelijk komen er overledenen voor in de Tafels.

Naast de geslachtsnamen en de voornamen komen er nog een aantal andere rubrieken in voor: beroep, plaats en datum van overlijden, plaats van geboorte, burgerlijke staat, al of geen onroerend goed nagelaten, datum indiening memorie van successie, benoeming van een voogd of curators over minderjarige kinderen, dagtekening van verzegeling, ontzegeling en verwerping, boedelbeschrijving, de datum der verkoping van de (on)roerende goederen, scheiding en eventuele aanmerkingen.

Er kunnen gevallen zijn dat de voorouder die U zoekt alleen in de Tafel V-Bis zult vinden en niet in de memorie van successie. Dit hangt dan samen met de belastingvrijstelling van sommige nalatenschappen. In de eerste

plaats waren de nalatenschappen vrijgesteld die kleiner waren dan een bepaald bedrag. Dit bedrag werd gedurende de negentiende eeuw steeds aangepast aan de inflatie. In de eerste helft van de negentiende eeuw was het driehonderd gulden. Daarnaast was men tot 1878 in rechte neergaande lijn (van vader op zoon/dochter, van grootmoeder op kleinzoon bijvoorbeeld) vrijgesteld. Vanaf 1878 gold dit alleen voor nalatenschappen van kleiner dan duizend (fl. 1000,-) gulden. Deze nalatenschappen worden doorgaans niet vermeld in de memorie van successie maar wel in de Tafel V-Bis¹.

Deze tafels werden opgemaakt door de diverse kantoren die in een belastingdistrict voorkwamen. Zo zijn er de tafels uit alle Limburgse ressorten zoals de ressorten Sittard, Maastricht, Venlo, Heerlen. Onder welk ressort een bepaalde plaats valt kan worden nagegaan bij het archief. Onder het ressort Sittard vallen o.a. de grotere plaatsen Sittard, Born, Geleen, Brunssum en Susteren. Hier blijkt al uit dat een ressort toch wel een grote spreiding kent.

Het register van Tafel V-Bis is echter niet te zien in het Rijksarchief Limburg te Maastricht maar in het hulpdepot van de Rijksarchiefdienst te Schaarsbergen bij Arnhem. Het ligt aan de Koningsweg 13c, 6816 TC Arnhem, Tel. 085-455651 en is geopend maandag t/m vrijdag van 9.00 - 16.00 uur. Het is via het openbaar vervoer te bereiken met de trein naar Arnhem en van het station met de bus van lijn 11 tot aan halte Koningsweg. Hierna bij het kruispunt links af slaan en na ongeveer 500 meter ziet U aan de rechter kant een grote grijze bunker liggen alwaar het hulpdepot van de Rijksarchiefdienst in is gevestigd. Een telefoontje voor men een bezoek pleegt is wel aan te raden. Wil men na dit bezoek nog even een museum bezoeken dan kan dit in het Kröller-Müller museum wat ongeveer naast het hulpdepot is gevestigd.

1. Gebruik gemaakt van het boek "Genealogie van stamboom tot familiegeschiedenis" uitgegeven door Teleac en het Centraal Bureau voor genealogie in 1988 m.b.t. de blz. 50 en 51.

Op mijn vier jaren durende reis door de geschiedenis van mijn familie belandde en strandde ik uiteindelijk bij Willem van Bergen, mijn betovergrootvader. Het verhaal over deze man en zijn leven, voor zover bekend, wil ik u niet onthouden¹⁾.

Over zijn jeugd, mogelijke broers of zussen, heb ik niets kunnen achterhalen; slechts bij toeval ontdekte ik de namen van zijn ouders. Ondanks oproepen in diverse genealogische tijdschriften ben ik er niet in geslaagd hen nog ergens op te sporen.

Willem, zoals ik mijn voorvader verder gemakshalve zal noemen, trof ik rond 1790 aan als korporaal bij de Friese Garde. Deze door Friesland betaalde compagnie, werd door de Staten van Friesland op 15 juli 1631 opgericht door het regiment van Ernst Casimir, Graaf van Nassau, te splitsen in twee regimenten. De compagnie van Ernst Casimir werd toen Garde Compagnie, en "Gardes Friesland" of "Compagnie Friese Gardes" genoemd. Deze compagnie, die in juli 1801 werd opgeheven, was in de 18^e eeuw steeds in Leeuwarden gelegerd.

Bij deze compagnie had Willem het inmiddels tot korporaal weten te schoppen, zoals blijkt uit de ondertrouwboeken van Leeuwarden²⁾. Op 15 januari 1790 werd de ondertrouw ingeschreven: Wilhelmus van Bergen, Corporaal in de Compie. Vriesche Guardes en Lamberdina Ferwerda.

Wilhelmus van Bergen Corporaal in de Compie Vriesche Gardes en Lamberdina Ferwerda beide alhier, zijn hien huwelyklyk geboren daerstermaal geprecla-
maert den 31^{en} Januari 1790, de tweedemaal den 24^{en}
de derde maal den 31^{en} dito. En zijn den 2^{en} Februari
daer aenvolgende s' Avonds in de Galileëkerk in
hien huwelyklyk bevestigt door Dr G. Tresling, G. D. N^o.

D.T.B. Trouwboek 1781-1790 p. 176.

Het huwelijk werd op 4 februari 1790 in de Galileërkerk te Leeuwarden door dominee G. Tresling bevestigd³⁾, volkomen in overeenstemming met de toen geldende wetten die bepaalden dat een huwelijk alleen dan geldig was als het gesloten was voor het gerecht of voor een dominee van de Gereformeerde Kerk. Soms werd het huwelijk daarna nog bevestigd door een bedienaar van de eigen kerk. Een inschrijving van Willems huwelijk werd in de R.K. kerkregisters van Leeuwarden echter niet gevonden.

Wat hem naar Friesland draaf, wanneer en waarom hij zich als soldaat verhuurde, het is allemaal niet bekend. Evenmin kon ik achterhalen waar en wanneer zijn vrouw werd geboren. Van haar is alleen gebleken, uit de doopinschrijvingen van de kinderen, dat ze niet katholiek was gedoopt.

Uit het huwelijk van Willem met Lamberdina Ferwerda zijn te Leeuwarden drie kinderen geboren:

- Joannes Hermanus, genoemd naar zijn grootvader van vaders zijde, geboren op 25-6-1791, gedoopt 26-6-1791, overleden in Franse dienst in 1813;
- Andreas, mogelijk genoemd naar zijn grootvader van moeders zijde, geboren en gedoopt op 25-9-1793, overleden te Arnhem 11-9-1882;

- Theodorus Wilhelmus, mijn overgrootvader, genoemd naar de doopheffer Theodorus Wilhelmus van Bergen, geboren 31-8-1797 en gedoopt op 1-9-1797, overleden te Roermond op 23-3-1855.

De drie kinderen werden gedoopt in de RK Statie aan de Vleesmarkt te Leeuwarden; andere kinderen uit dit huwelijk zijn er niet ingeschreven. Bij de doopinschrijving van Andreas werd over de vader genoteerd: Ex Militia (gepensioneerd). Toch moet er nog een nieuwe dienstperiode op zijn gevolgd.

Rok: Nassaus blauw met witte lissen, waaraan kwasten. De mouwopslag en de kraag zijn rood, de knopen zijn zilverkleurig, de koppelgesp en het sabelgevest zijn van koper.

Mogelijk werd de zorg voor zijn drie kinderen op zijn leeftijd een te grote last, of was zijn pensioen te klein om er met z'n vieren van te kunnen leven, misschien zijn er andere redenen geweest, maar vrij kort na het overlijden van zijn vrouw vinden we één van zijn kinderen, Andreas, aangemeld voor de Militaire School (aanmelding maart 1808 voor de Veliteschool te 's Gravenhage). De jongste zoon Theodorus Wilhelmus blijkt in 1809 te zijn aangemeld bij de Nederlands-Franse marine. Alleen

Uit de Registers der Buitengewone Pensioenen is nl. gebleken dat op 28 december 1798 werd gepensioneerd "Wilhelmus Bergen", oud 53 jaer, geboren 20 mey 1745. Wie de doopheffer Theodorus Wilhelmus van Bergen was, is niet bekend. Misschien de broer van onze Willem? Te Leeuwarden is over hem niets gevonden. Hij komt er niet voor in de 1811 opgemaakte Lijste Civique (lijst van burgers die te Leeuwarden een beroep uitoefenden), hij kocht er geen huis, kwam er nooit met het gerecht in aanmerking en is er ook niet overleden. De enige keer dat hij er werd vermeld was bij de doopinschrijving van het derde kind.

Lambertina Ferwerda overleed te Leeuwarden op 12 oktober 1806 in het Ruiterkwartier en werd op 14 oktober daarop volgend te Huisem begraven. Volgens de inschrijving in het doodboek⁴⁾ liet ze na "haar man Wilhelmus van Bergen en drie kinderen". Ze was 41 jaar toen ze stierf; het geboortjaar kan dus waarschijnlijk op 1765 worden gesteld.

Bij het overlijden van zijn vrouw was Willem 61 jaar oud. In het quotisatiekahir der Huisfloren 1808 komt zijn naam nog voor, wonende te Leeuwarden in het Ruiterkwartier nr. E 225. Hij moet dus na 1808 uit Leeuwarden zijn vertrokken. Waarom, en waarheen hij ging is niet bekend.

de oudste, op dat ogenblik 16 à 17 jaren oud, is niet in de militaire registers terug te vinden. Des te vreemder is dan ook dat deze zich, zelf kennelijk vrijgesteld van militaire dienst, in september 1813 beschikbaar stelt voor remplacering. De geremplaceerde was Jan Harmen Becking, afkomstig uit Dinxperlo, maar sinds 1810 woonachtig te Deventer.

Tussen 1820 en 1830 staat Willem als inwoner van Dinxperlo in de registers ingeschreven als Wilhelmus Bergen, afkomstig uit Werden(!), samenwonende met Janna Kortbeek, ook wel Johanna Kortbeek genoemd. Hierin was hij zijn tijd dus ver vooruit.

De vraag blijft bestaan of Joannes Hermanus van Bergen en Jan Harmen Becking elkaar in Dinxperlo leerden kennen. Of was hij misschien bij Becking te Deventer in dienst?

Hierop kan alleen de akte waarin de voorwaarden voor de remplacering zijn vastgelegd en die door de Sous-Prefect van Zutphen op 22 september 1813 werd opgemaakt en waarin mogelijk de woonplaats van Joannes Hermanus wordt genoemd, een antwoord geven. Deze akte is in het Rijksarchief te Arnhem echter niet meer teruggevonden.

De remplacering had voor de jongen een fatale afloop. Kort na zijn dienstname op 22 september 1813, nog in het zelfde jaar, moet hij in Franse dienst zijn overleden, zonder dat hierover meer bekend is. Misschien dat een opmerking in het notitieboekje van zijn broer Theodorus Wilhelmus hierop een antwoord is: Deventer-Leipzig-Moffen.

In de militaire archieven in Den Haag is geen inschrijving gevonden van Joannes Hermanus, noch van Jan Harmen Becking. In de lijst waarin de in Franse dienst gesneuvelde of overleden Nederlanders worden vermeld, komen deze namen evenmin voor.

Al deze twijfels rond zijn overlijden waren er misschien de oorzaak van dat de afwikkeling van deze zaak zo lang heeft geslept. Men heeft heel veel moeite gehad om het bedrag dat Joannes Hermanus van Bergen van Jan Harmen Becking vanwege de remplacering tegoed had, los te krijgen.

Bij notariële akte van 27 november 1817, opgemaakt te Dinxperlo, werd Willem door zijn zoon Andreas gemachtigd om hem in deze zaak volledig te vertegenwoordigen⁵⁾.

Als in 1819 eindelijk een akkoord is bereikt, blijkt vader Willem van Jan Harmen Becking een schadeloosstelling te hebben ontvangen van 2105 Franse francs, zijnde f. 1002,375, zoals blijkt uit een door notaris Schepers te Dinxperlo opgemaakte akte⁶⁾, en uit een brief die Willem op 6 oktober 1819 vanuit Dinxperlo aan zijn zoon Theodorus Wilhelmus in Suriname werd verzonden⁷⁾.

In deze brief maakt hij melding van het bereikte akkoord en de koop van een huis "zodat het gelt niet kan minderen" (huis nummer 3 in het dorp Dinxperlo, gelegen tussen het huis van Janus Meinen en het armenhuisje, gekocht voor een bedrag van f. 470,- volgens akte van 23 december 1818). Tevens noemt hij het bedrag dat hij van de Staat als pensioen ontvangt f. 88,- waarop nog f. 15,- als belasting wordt gekort.

Enkele particuliere zaken komen eveneens aan de orde: het kind dat Andreas verwacht, dat Andreas wil gaan trouwen met "een Groningen Meisie". Geen woord echter over het kind dat te Dinxperlo uit Janna Kortbeek werd geboren: Johannes Kortbeek, geboren 10 februari

1818⁸⁾, in de St. Michelkerk te Suderwick gedoopt op 28 mei 1818 en in de kerkelijke registers ingeschreven als Johannes van Bergen (illegitime).

Op 31 december 1835 wordt dit kind, inmiddels 17 jaren oud, door Willem en Janna als het hunne erkend en als zodanig ingeschreven in de registers van de Burgerlijke Stand. Tevens wordt hem het recht verleend de geslachtsnaam van Bergen te dragen.⁹⁾

Op 25 maart 1837 werd te Dinxperlo het burgerlijk huwelijk gesloten tussen Willem en Janna Kortbeek, geboren te Dinxperlo op 11 maart 1789 en Nederlands Hervormd gedoopt op 15 maart 1789. De uit deze verhouding geboren zoon Johannes werd bij dit huwelijk geëcht¹⁰⁾.

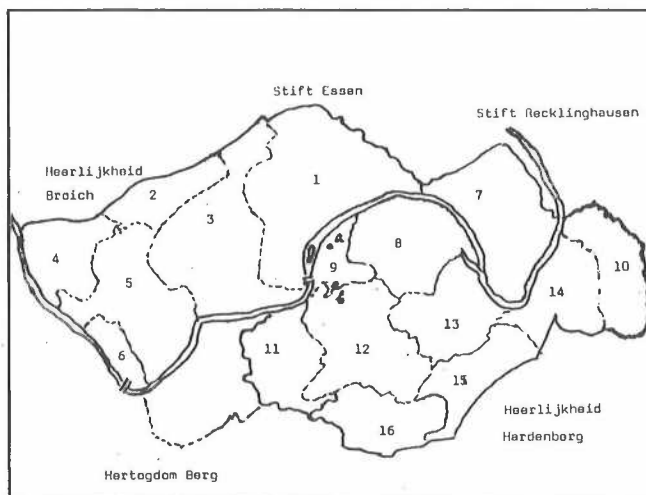

Het R.K. kerkje St. Michel te Suderwick. De Nederlands-Duitse grens loopt in het midden van de straat. In deze straat, de Helleweg, woonde Willem van Bergen tussen 1817 en 1839.

Het kerkelijk huwelijk werd gesloten op 16 mei 1837 in de St. Michelskerk te Suderwick, juist gelegen over de Duits-Nederlandse grens. Bij dit huwelijk trad de erkende zoon Johannes als getuige op.

De in 1837 in Dinxperlo opgemaakte huwelijksakte bevat een aantal interessante huwelijksbijlagen o.a. een extract waaruit blijkt dat Willems voornamen eigenlijk zijn: Joannes Wilhelmus, en dat hij op 20 of 30 mei 1745 te Werden aan de Ruhr zou zijn gedoopt. Dit is de eerste en enige keer dat zijn voornamen volledig worden genoemd.

De vraag is echter of de Werdense pastoor von Gilpen deze doopsinschrijving ook werkelijk heeft gezien. De dubieuze vermelding van de geboortedatum, 20 of 30 mei, doet toch wel twijfels rijzen. Veel exacter zijn de gegevens over Willems ouders: "Extract aus dem Sterbe-Register der Katholische Gemeinde zu Werden an der Ruhr". De vader Harmanus van bergen zou zijn overleden op 6 september 1755 's avonds om 7 uur, de moeder, Anna Gertruda Schulten op 11 juli 1781. Hoewel het er als officiële huwelijksbijlage allemaal nogal vertrouwenwekkend uitziet, konden al deze gegevens in de registers van de Werdense R.K. parochiekerken St. Clemens en St. Lucius niet worden teruggevonden. Hierbij moet wel worden opgemerkt dat van de St. Luciuskerk de doopboeken niet meer aanwezig zijn, terwijl van de St. Clemenskerk de overlijdensinschrijvingen verloren zijn gegaan. De naam van Bergen "komt ook niet voor in de burgerlijsten van de stad Werden.

Kaart van het stift Werden.

1. Bredeney	9. stad Werden
2. Rosskoten	10. Byfang
3. Schuir	11. Holsterhausen
4. Ickten	12. Heidhausen
5. Kettwiger Umstand	13. Hamm
6. Kettwig	14. Hinsbeck
7. Heisingen	15. Rodberg
8. Fischlaken	16. Klein-Umstand
a. St. Luciuskerk	
b. St. Clemenskerk	

Werden was voor de Franse revolutie een vrije stad, met een grondgebied van ca. 64 km², waarover de abt van de Werdense stiftkerk gezag uitoefende. Tot het zgn. stiftgebied behoorden 14 kleinere gemeenten (Honschaften), waarvan alle gegevens in de registers van de parochiekerken St. Clemens en St. Lucius zijn opgetekend. Het stiftgebied had ca. 7300 inwoners, waarvan er 2400 in de stad Werden zelf woonden; de rest van de inwoners was verdeeld over de overige 13 kleinere gemeenten waarvan Kettwig met ca. 1500 inwoners de grootste was.

In de kerkelijke registers van Werden werd de naam Schulten meerdere malen teruggevonden, ook de naam Bergen kwam er voor. Met betrekking tot één en dezelfde persoon werden de volgende variatie's gevonden: Bergen, Bergem en Berghem.

De aanname dat de familie uit Werden of uit de omgeving van de stad stamt, is daarom toch op zijn minst gerechtvaardigd. Het zou best mogelijk kunnen zijn dat de oorspronkelijke naam Bergen tijdens Willems verblijf in Nederland werd verbasterd tot "van Bergen". De inschrijvingen in de pensioenregisters en in de bevolkingsregisters van Dinxperlo lijken wel in die richting te wijzen.

Joannes Wilhelmus van Bergen overleed te Suderwick op 8 april 1839¹¹⁾, bijna 94 jaar oud, tengevolge van ouderdomszwakte. Hij werd op 11 april op het R.K. kerkhof te Suderwick begraven.

Zijn testament, op 7 oktober 1837 te Dinxperlo gepasseerd¹²⁾, vermeldt: "Ik legateer en make mijne huisvrouw Janna Kortbeek 't vruchtgebruik levenslang van alle mijne bij mijn overlijden natelatene gerede en ongerede goederen, actiev, credieten, contanten, penningen en van al het geen mijne nalatenschap zal uitmaken, niets uitgezonderd hoe ook genaamd, en waarover de wet mij

toestaat ten hare voerdele en vruchtgebruik te kunnen en mogen beschikken". Deze eigendommen bestonden uit een huis, erf en tuin, staande te Dinxperlo, tussen de huizen en hoven van Johan Korte en Derk Willem Ormel, groot zes roeden en 3 ellen.

Uit de memorie van successie, gedateerd 30 juni 1842, blijkt dat zijn zonen Andreas en Theodorus Wilhelmus van Bergen, tezamen voor twee-derde deel erfgerechtigd, al in augustus 1839 "hunne erfregten aan hunne stede moeder Janna Kortbeek" hadden verkocht en geceedeerd voor de som van f. 376,-¹³⁾.

Janna Kortbeek woonde rond 1844 weer te Dinxperlo, waar ze zich na het huwelijk van Johannes hadden gevestigd. Niet lang daarna keerde ze weer naar Suderwick terug, waar ze op 13 april 1849 overleed aan waterzucht¹⁴⁾.

Volgens de inschrijving in de kerkregisters was ze 64 jaren oud. Aangezien we weten dat ze in 1789 was geboren is deze opgave niet juist. Ze was 60 jaren oud toen ze overleed. Ze werd vanuit de Evangelische kerk te Dinxperlo begraven, waarschijnlijk op het kerkhof van Dinxperlo.

De brief die Willem in 1819 naar zijn zoon in Suriname verstuurde, werd aan een handschriftanalyse onderworpen. Hieruit zouden de volgende karaktertrekken blijken: optimistisch, doortastend, ijdel, spontaan, fantasierijk en zakelijk. Toch niet zomaar een voorvader.

LITERATUUR

1. Van Bergen van 1745 tot heden. Uitgave in eigen beheer, 1977.
2. DTB 18, Leeuwarden, Ondertrouw 1781-1794, pag. 164.
3. DTB 69, Leeuwarden, Trouwboek 1781-1790, pag. 176.
4. DTB 29, Leeuwarden, Doodboek 1806-1811, pag. 39.
5. Notarieel Archief Dinxperlo, Notaris Schepers, akte 249, 27-11-1817.
6. Idem, akte 452, 22-2-1819.
7. Brief, in persoonlijk bezit.
8. Burgerlijke Stand Dinxperlo 1818, akte 8.
9. Idem, 1835, akte 80.
10. Idem, 1837, akte 5.
11. Katholische Gemeinde Suderwick, Jahre 1839, Staatsarchiv Detmold, P 7, Nr. 474.
12. Notarieel Archief Dinxperlo, Notaris Schepers, akte 2706, 7-10-1837.
13. Idem, akte 3107, 17-2-1842.
14. Staatsarchiv Detmold Jahre 1849, P 7, Nr. 441, Suderwick.

*Niemand is rijk genoeg
om zijn verleden terug te kunnen kopen.*

Oscar Wilde.

*Ik houd van het verleden,
maar ik verkies de toekomst.*

André Gide.